

တတိယအခန်း

[ဤအခန်း၌ ကောင်းသော စေတသိက်များကို ပြသည်။]

စိတ်ကို ကောင်းအောင် ခြယ်လှယ်သော
စေတသိက်များ

၁။ သဒ္ဓါ	၈။ မေတ္တာ
၂။ သတိ	၉။ ကရုဏာ
၃။ ဟိရီ	၁၀။ မုဒိတာ
၄။ ဩတ္တပ္ပ	၁၁။ ဥပေက္ခာ
၅။ အလောဘ	၁၂။ သမ္မာဝါစာ
၆။ အဒေါသ	၁၃။ သမ္မာကမ္မန္တ
၇။ အမောဟ	၁၄။ သမ္မာအာဇီဝ

[ဆောင်] ကောင်းသည့်အာရုံ၊ အဖုံဖုံဝယ်၊ ယုံကြည်တတ်လေ့၊ သဒ္ဓါ
ငွေ့တည်း၊ အောက်မေ့သတိ၊ ဒုစရိုကို၊ ဟိရီရှက်စွာ၊ လန့်-ဩတ္တနှင့်၊
အလောဘလျှင်၊ မလိုချင်တည်း၊ ထို့ပြင် တဝ၊ အဒေါသတက်၊
မခက်မထန်၊ ပညာဉာဏ်မူ၊ အမောဟ-ဟူ၏၊ မှတ်ယူချစ်ငြား၊
မေတ္တာပွား၍၊ သနား-ကရုဏာ၊ ဝမ်းသာ-မုဒိ၊ ရှုသည့်လျစ်လျူ၊
ပေက္ခာပြုလော၊ သုံးခုသမ္မာ၊ ဝါစာ-ကမ္မ၊ အာဇီဝကား၊ ကာယ
ဝစီ၊ မသတိပေါင်း၊ ရှောင်ကြဉ်ကြောင်းသည်၊ စိတ်ကောင်း
ဖြစ်ရန်၊ စေတသိက်တည်း။

သဒ္ဓါ အကြောင်း

ယုံကြည်ခြင်း သဘောသည် သဒ္ဓါတည်း။ ထို့ကြောင့် “ ယုံကြည်တတ်လေ့၊
သဒ္ဓါငွေ့တည်း” ဟု ဆိုခဲ့ပေသည်။ “ယုံ-ကြည်” ဟူရာ၌ ယုံ အတွက်
အဓိပ္ပာယ်တရပ်၊ ကြည် အတွက် အဓိပ္ပာယ်တရပ်ဟု ၂-မျိုးခွဲ၍ မှတ်ရမည်။

ယုံပုံ ဒိဋ္ဌိသည် ကံတရားမရှိ၊ ကံ၏ ကောင်းကျိုး ဆိုးကျိုး မရှိ။ လွန်ခဲ့သော ကာလက မိမိတို့ ဖြစ်ခဲ့ရသော ဘဝဟောင်းဟူ၍ မရှိ၊ ယခုဘဝသေလျှင် နောက်ထပ်ဖြစ်ဖို့ ဘဝသစ်လည်း မရှိ။ ဤဘဝ-ထိုဘဝ ဓမ္မအားလုံးကို သိနိုင်သော လူ ဘုရား မရှိ၊ တရား မရှိ၊ သံဃာ မရှိ။ ဤသို့ စသည်ဖြင့် ယူမှား၏။ ထိုကံ စသည်ကို လုံးဝ မယုံချေ။ ဝိစိကိစ္ဆာမှာ မယုံတဝက် ယုံတဝက်နှင့် ယုံမှားသံသယ ဖြစ်နေ၏။ ဤသဒ္ဓါကား “ ကံ-ကံ၏အကျိုး စသော အရာစုကို ကေနိရိ၏ ” ဟု ယုံသည်။ ဤ ယုံသော သဒ္ဓါကို “ သဒ္ဓါမောက္ခ = ယုံသော အားဖြင့် ဆုံးဖြတ်ခြင်း သဘော ” ဟုလည်း ကျမ်းဂန်တို့၌ ဆို၏။ ဤသို့ အမှန်ရှိသော အကြောင်းအရာ၌ ယုံခြင်းကိုသာ သဒ္ဓါအစစ် ကုသိုလ်ဖြစ်သည် ဟု မှတ်ပါ။

ကြည်ပုံ စွန့်ကြဲပေးကမ်း လှူဒါန်းနေရသောအခါ၊ သီလဆောက်တည်၍ ကမ္မဋ္ဌာန်း စီးဖြန်းသောအခါ၊ ထိုထို ကုသိုလ်ဆိုင်ရာ ကိစ္စကို ပြုနေရသောအခါ၊ စိတ်၌ ကြည်လင်သော သဒ္ဓါ ဖြစ်နေ၏။ နောက်ကျသော ရေခွက်၌ ပတ္တမြားရတနာကို ထည့်လိုက်သောအခါ အနယ် အမှန်တွေ အောက်ကျ၍ ရေသည် ကြည်လာရသကဲ့သို့၊ စိတ်၌ ပတ္တမြား ရတနာနှင့် တူသော သဒ္ဓါ ဖြစ်ပေါ်လာသောအခါ ဝိစိကိစ္ဆာ စသော ကံလေသာ အနောက် အကျ ကင်းကွာ၍ စိတ်ကြည်လင်လာပေသည်။ ထိုကဲ့သို့ စိတ်ကို ကြည်လင်အောင် ပြုနိုင်သော သဘောကား ဤ သဒ္ဓါပင်တည်း။

ထို့ကြောင့် တချို့ တိရစ္ဆာန်များနှင့် ကလေးသူငယ် စသူတို့မှာ ကံ-ကံ၏ အကျိုး စသည်ကို နားမလည်၍ ယုံသဒ္ဓါဖြစ်ဖို့ ခဲယဉ်းပါသော်လည်း လူကြီးများ ပြုမူပုံကို အတုလိုက်၍ ဘုရား သံဃာကို ရှိခိုးနေသောအခါ၊ သူတပါးကို ပေးကမ်းနေသောအခါ၊ သူတပါးအကျိုးဆောင်နေသောအခါများ၌ စိတ်ကို ကြည်လင်စေနိုင်သော ကြည် သဒ္ဓါကား ဖြစ်နိုင်ကြပေသည်။ မိစ္ဆာအယူ ရှိသူ များလည်း ဆေးရုံအတွက်၊ သူအိုရုံအတွက်၊ နှုနာရုံအတွက်၊ မိဘ မရှိသော ကလေးများအတွက်၊ ကောင်းသော ပညာရေးအတွက်၊ ပေးကမ်း စွန့်လှူကြရာ၌ ကြည်သဒ္ဓါအစစ် ကုသိုလ်ဖြစ်ကြပေသည်။

အမှာ။ ။ ဤ သဒ္ဓါ အစစ် ရှိသူ၏ အပြုအမူများကို ပိုမို၍ နားလည်ဖို့ရာ စရိုက် အခန်းမှာ လာမည့် သဒ္ဓါစရိုက်၏ အကြောင်းကို ဆက်လက်၍ ကြည့်ရှုပါကုန်။

သဒ္ဒါအတု ဤ ပြုခဲ့သော အချက်များကို သတိထား၍ စဉ်းစားပြီးလျှင် သဒ္ဒါတရား အစစ် ဟူသည် အပြစ်ကင်း၍ သန့်သန့်ရှင်းရှင်း ယုံကြည်ခြင်း၊ မှန်ကန်သော အရာများကို ယုံခြင်း ဟု နားလည်လောက်ပါပြီ။ ဘုရားက ရောင်ခြည်တော် မလွတ်ပါပဲ “ရောင်ခြည်တော် လွတ်သည်” ဟု ဘုရားကို မှီစားနေသူတို့က လိမ်ပြောသည်ကို ယုံမှု၊ ဓာတ်တော်အစစ် မဟုတ်ပဲ ဓာတ်တော် အစစ်ဟု ပြောသည်ကို ယုံမှု၊ မိစ္ဆာအယူ ရှိသူများ၏ မိမိတို့ အယူ ဝါဒကို ယုံမှုစသော အလွဲအမှား ယုံမှုများသည် သဒ္ဒါအစစ် မဟုတ်ပါချေ။ ရိုး- အ-ညံ့ဖျင်း-အသိဉာဏ်ကင်းသော မောဟ အကုသိုလ်သာ ဖြစ်လေသည်။

ထို့ပြင် အပြောကောင်း၊ အသံကောင်း၊ ရုပ်ကောင်း၊ အကျိုးဆောင် ကောင်း၊ ဆေးကောင်း ဝါးကောင်း စသော အကောင်းရှိသည့် ရသေ့ရဟန်းကို “ကြည်ညိုလှပါသည်” ဟု ပြောဆိုကြသော မိန်းမများနှင့် ယောက်ျားအချို့ ၏ ကြည်ညိုမှုလည်း သဒ္ဒါအစစ် မဖြစ်နိုင်။ ရင်းနှီးမှု တဏှာပေမ မကင်းသော မောဟပင်တည်း။ ထိုကဲ့သို့ သဒ္ဒါအတုမျိုးကို ကျမ်းစာတို့၌ * “မုဒ္ဒပ္ပသန္ဓ” ဟု ဆို၏။ [မုဒ္ဒ=ဖျင်း အ သော+ပသန္ဓ=ကြည်ညိုမှု။]

သတိပေးချက် ယခုခေတ်ကား အညာ အဖြန်း ပေါများသောခေတ် ဖြစ်၏။ ဘာသာခြားတို့၌ တရားဆန်းတွေ ပေါများ နေ သည့် ပြင်၊ ဗုဒ္ဓဘာသာဆိုသူတို့ အတွင်းမှာလည်း တရား အဆန်း၊ ကမ္မဋ္ဌာန်း အဆန်း၊ ဆေးဝါးအဆန်းတို့ဖြင့် အမျိုးမျိုးဖြန်းကာ ပြုခဲ့သော မုဒ္ဒပ္ပသန္ဓသမား ရိုးရှာသူ များကို လှည့်စား ဖြားယောင်းလျက် ရှိသည်။ ထို ပုဂ္ဂိုလ်များကို လှူဒါန်း ပေးကမ်းနေရာ၌ သဒ္ဓါပေး မဟုတ်။ တဏှာအချစ်ပေး၊ အဖျင်း အနုပေးသာ များလေသည်။

ထို အဆန်းအပြား ဥာဏ်သမားတွေကို ပညာရှိ ပုဂ္ဂိုလ်များက “အရေး မစိုက်လောက်ဘူး” ဟု သဘောထားကြသည့်အတွက် ထိုအဆန်းသမားတွေ

* ဇယာ ဗလဝတိယာ သဒ္ဓါယ သမန္နာဂတော အဝိသဒညာဏော၊ သော မုဒ္ဒပ္ပသန္ဓော ဟောတိ၊ န အဇေစ္စ ပသန္ဓော၊ တထာဟိအဝတ္ထုသ္မိံ ပသီဒတိ- သေယျထာဝိ တိတ္ထိယာ။ [ကေနိပါတ် အင်္ဂုတ္တရဋီကာ။]

အိမ်ဂိုဏ်း တက်လျက် ရှိကြလေပြီ။ မှားသည် ဖြစ်စေ၊ မှန်သည် ဖြစ်စေ တရား
ဘက် ဆိုင်ရာဝယ် မိန်းမတွေသာ ခေါင်းဆောင်လုပ်နေကြ၏။ ထို့ကြောင့်
ဘယ်ကိစ္စမဆို၊ ယုံသင့် - မယုံသင့် နှိုင်းချင့်ဖို့ရာ ဘာသာရေးနှင့် ဆိုင်သော
အသိဉာဏ်အလိမ္မာကို ယခုလက်ရှိ အခြေအနေထက် တိုးပွားအောင် (မိန်းမ
တွေကစ၍) ကြိုးစားသင့်ကြပါသည်။

သဒ္ဓါနှင့် ပေမ ရောနှောပုံ ယခုကာလ အချို့သော သူတော်ကောင်းများ၌ သဒ္ဓါနှင့်
ပေမ ရောနှောနေသည်ကိုလည်း တွေ့ရ၏။ အနေအထိုင်နှင့်
အပြော အဟော အဆုံး အမ ကောင်းမွန်သော ပုဂ္ဂိုလ်
အပေါ်တွင် အနေအထိုင်နှင့် အဟောအပြောအတိုက် ကြည်ညို၏။ သဒ္ဓါ
တရား ဖြစ်၏။ မိမိကို သွန်သင်ဆုံးမသည့်အတိုက် ဆွေမျိုးရင်းချာကဲ့သို့ ချစ်ခင်
၏။ ဤသို့ဖြစ်ရာ၌ ကြည်ညိုခြင်းသဘောသည် သဒ္ဓါ၊ ချစ်ခင်ခြင်း သဘော
ကား ပေမတည်း။ ဘုရားရှင်ကို ကြည်ညိုသော ဝက္ကလီသည်ပင် ဘုရားရှင်ကို
ချစ်ခင် ကြည်ညို၏။ ဆန္ဒအမတ် ဟု အများသိကြသော ငယ်ကျွန်ရင်း ဆန္ဒ
မထေရ်လည်း ဘုရားအပေါ်မှာ သခင်ချစ်-ချစ်နေရှာသည်။

ထိုသို့ဖြစ်ရာ၌ သဒ္ဓါသဘောက ကုသိုလ်အစစ် ဖြစ်သော်လည်း သံယောဇဉ်
ပေမမှာ အကုသိုလ်သာတည်း။ ထို သံယောဇဉ် အတွက် “ပုဂ္ဂိုလ်ခင်၍ တရားမင်
ကာ” အသိ အလိမ္မာနှင့် ကုသိုလ်ပါရမီ တိုးပွားပါမှု “အကုသလော ဓမ္မော-
အကုသိုလ် တရားသည်၊ ကုသလဿ ဓမ္မဿ - ကုသိုလ်တရားအား၊ ဥပနိဿယ
ပစ္စယေန - ပကတူပနိဿယ ခေါ်သော ပဋ္ဌာန်းပစ္စည်း တမျိုးဖြင့်၊ ပစ္စယော-
ကျေးဇူးပြုနိုင်၏” ဟူသော ပဋ္ဌာန်းပါဠိတော်နှင့်အညီ၊ အကုသိုလ်ကလေးက
များစွာသော ကုသိုလ်အား ကျေးဇူးပြုဖို့အကြောင်း အကောင်းပင် ဖြစ်၏။
ထိုကဲ့သို့ အကောင်းဖြစ်အောင်လည်း ဆရာသမားဖြစ်သူက စေတနာရင်းဖြင့်
ဟောပြောဆုံးမ၍၊ တပည့်ဖြစ်သူကလည်း ဟောပြောသမျှ လိုက်နာမှ အကျိုး
ရပေမည်။

သ တိ အ ကြောင့်

အောက်မေ့ခြင်း အမှတ်ရခြင်းသဘောသည် သတိတရားတည်း။ ထို့ကြောင့် “အောက်မေ့ -သတိ” ဟု ဆိုခဲ့သည်။ ဤအောက်မေ့မှု၊ အမှတ်ရမှုသည် အလွန် များပြား၏။ ရှေးက ကုသိုလ်ကောင်းမှု တခုခုကို ပြုခဲ့၏။ ယခု ထိုကုသိုလ်ကို ပြန်၍ အမှတ်ရ၏။ တရားစကား ပြောဟောနေသည့်အခါ၊ ဆုံးမ သြဝါဒ ပေးနေသည့်အခါ မှတ်မိနားလည်အောင် သတိထား၍ နားထောင်၏။ ကမ္မဋ္ဌာန်း နှလုံးသွင်းသည့်အခါ အာရုံ ပျောက်မသွားအောင် စူးစူးစိုက်စိုက် နှင့် နှလုံးသွင်း၏။

နက်ဖြန် ပြုရမည့်ကုသိုလ်၊ သို့မဟုတ် နောင် အတော်ကြာမှ ပြုရမည့်ကုသိုလ် ကို ကြိုတင်၍ အမှတ်ရ၏။ မိမိဆောက်တည်အပ်သော သီလ သိက္ခာပုဒ်များ ကို မကျိုး မပေါက်ရအောင် သတိ ထား၏။ လောဘ ဒေါသ မာန်မာန စသည် မဖြစ်ရအောင် သတိ ထား၏။ ဆရာသမား၏ အဆုံးအမကို သတိရ၏။ ဤသို့ စသည်ဖြင့် ကုသိုလ်ကောင်းမှုဆိုင်ရာ ကိစ္စကို အမှတ်ရနေခြင်းသာ သတိ အစစ်ဖြစ်၏။ ဤ သတိအစစ်ကို “အပ္ပမာဒ=မမေ့ မလျော့ခြင်း” ဟုလည်း ခေါ်၏။ ထို့ကြောင့် ဘုန်းကြီးများ သီလပေးသောအခါ “အပ္ပမာဒေန + သမ္မာဒေထ = မမေ့ မလျော့သော သတိတရားဖြင့် ကုသိုလ် ကိစ္စတို့ကို ပြည့်စုံကြစေလော” ဟု တိုက်တွန်းရိုး ရှိကြပေသည်။ ဘုရားရှင်လည်း “သတိဉ္စ ခ္ဗါဟံ ဘိက္ခဝေ သဗ္ဗတ္ထိကံ ဝဒါမိ-ဘိက္ခုတို့...သတိကို အရာရာ၌ လိုလားထိုက် ၏” ဟု ဟောတော်မူသည်။ [“သဒ္ဓါစသည်မှာ လွန်နေတတ်သော်လည်း သတိကား လွန်သွားသည်ဟု မရှိ၊ နေရာတိုင်းမှာ သတိပါစေရမည်” ဟု ဟော တော်မူလိုရင်း ဖြစ်သည်။] ပရိနိဗ္ဗာန် စံတော်မူခါနီး၌လည်း “အပ္ပမာဒေန သမ္မာဒေထ ” ဟု မိန့်တော်မူ၏။

သတိအတု ဆွေမျိုးကို အောက်မေ့မှု၊ သမီးခင်ပွန်းချင်း ကဲ့နေသည့် အခါ အောက်မေ့မှု၊ သူငယ်ချင်းချင်း ချိန်းချက်ထားသည်ကို အမှတ် ရမှု၊ မိမိအား ဂရုတစိုက် - အရေးပါလိုက်သည်ကို အမှတ်ရမှု၊ ဤသို့စသည် ဖြင့် တဏှာပေမဆိုင်ရာ အမှတ်ရမှုများ ရှိ၏။ ထို့ပြင် မိမိအား နှိပ်စက်ဖူးသူ ကို လက်စားချေရန် အမှတ်ရနေမှု၊ သတ်ချိန် ဖြတ်ချိန်ကို အမှတ်ရနေမှု၊

သွားလာရာ၌ ဘေးရန် အန္တရာယ်ကို သတိထားမှ၊ ဤသို့ စသည်ဖြင့် ဒေါသ ဒေါမနုဿဆိုင်ရာ အမှတ်ရမှုများလည်း ရှိသေး၏။ ထိုအမှတ်ရမှုများ၌ သတိ အစစ် မဟုတ်ပါချေ။ နောက်၌ ပြုမည့် အမှတ်အသားကောင်းသော သညာ သဘော စဉ်းစား ကြံစည်တတ်သော ဝိတက် သဘောသာ ဖြစ်လေသည်။

ဟိရီနှင့် သြတ္တပုတို့ အကြောင်း

မကောင်းမှုဒုစရိုက်ကို ပြုရမည်မှ ရှက်ခြင်းသဘောသည် ဟိရီ ဖြစ်၍၊ ကြောက်လန့်ခြင်းသဘောကား သြတ္တပုဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် “ဒုစရိုက်-ဟိရီ ရှက်စွာ လန့် သြတ္တနှင့်” ဟု ဆိုခဲ့သည်။ ဤ ဟိရီသြတ္တပု ၂ ပါးတို့တွင် မိမိ၏ ဂုဏ်သိက္ခာကို စောင့်ရှောက်လေ့ရှိသူတို့၌ ဟိရီတရား ထင်ရှားသကဲ့သို့၊ ဆရာ မိဘ ဆွေမျိုး စသူနှင့် အခြားလူများကို လေးစားသည့် သြတ္တပုတရား ထင်ရှား ပေသည်။

ခွဲဦးအံ့ - “ ငါသည် အမျိုးကောင်းတယောက် ဖြစ်၏။ ငါ့လိုအမျိုး ကောင်းသူက မကောင်းမှုကိုပြုနေလျှင် (ဥပမာ - တံငါလုပ်နေလျှင်) ရှက်စရာ ဖြစ်လိမ့်မည်” ဟု မိမိအမျိုးဂုဏ်ကို စောင့်ထိန်းသောအားဖြင့် မကောင်းမှုကို ပြုရမည်မှ ရှက်၏။ ပညာတတ်သူကလည်း “ ငါ့လို ပညာရှိတယောက်က အောက်ကျသော မကောင်းမှုကို ပြုနေလျှင် (သူ့ဥစ္စာကို မတရားယူလျှင်) ရှက်စရာဖြစ်တော့မည်”။ အသက်ကြီးသူကလည်း “ ငါ့လိုအဘိုးကြီးက မကောင်း မှုကို ပြုနေလျှင် (လိမ်နေလျှင်) ရှက်စရာကြီး ဖြစ်တော့မည်”။ ဤသို့ စသည် ဖြင့် မိမိမှာရှိသော ဂုဏ်တခုခုကို လေးစားသည့် ဟိရီတရား ထင်ရှားလေ သည်။

ငါတယောက်က မကောင်းမှုကို ပြုလိုက်လျှင် ငါ့မိ ငါ့ဘ ငါ့ဆွေ ငါ့မျိုး များ (ငါ့ဆရာသမားများ) သူတပါး၏ အကဲ့ရဲ့ကို ခံရ၍ “တံထွေးခွက် ပက်လက်မျော” ကာ “ ငါးခုံးမ တကောင်ကြောင့် တလှေလုံးပုပ်” ရှာကြ လိမ့်မည်။ ဤသို့ စပ်ဆိုင်သူများကို ငဲ့ညှာတတ်သည့် ဒုစရိုက်မှ ကြောက်လန့်

တတ်သော ဩတ္တပ္ပတရားဖြစ်လေသည်။ မိမိ ဂုဏ်သိက္ခာကိုလည်း မငဲ့၊ ဆရာ သမား မိဘဆွေမျိုးများကိုလည်း မငဲ့၊ ရဲ့ ချင်တိုင်းရဲ့ သူဉ်ကား ဟိရိ ဩတ္တပ္ပ ၂-မျိုးလုံးကင်း၍ ဒုစရိုက်အမှုတွေ ပြည့်တင်းနေလေတော့သည်။

ထို့ကြောင့် ဤ ဟိရိနှင့် ဩတ္တပ္ပ တရား ၂-ပါးသည် ကမ္ဘာသူ ကမ္ဘာသား လူအများကို သားနှင့် အမိ မောင်နှင့် နှစ်မ စသည် ခြားနားအောင် စောင့်ရှောက်တတ်သောကြောင့် “လောကပါလ = ကမ္ဘာစောင့်တရား” ဟု လည်းကောင်း၊ ဖြူစင်သန့်ရှင်း အပြစ်ကင်းအောင် ပြုတတ်သောကြောင့် “သုက္ကဓမ္မ = ဖြူစင်သောတရား” ဟုလည်းကောင်း နာမည်ရသည်။ လူ့ လောက၌ ဤတရား ၂ - ပါးသာ မရှိပါမူ တိရစ္ဆာန်တို့နှင့် မထူးခြားပဲ မှားချင်တိုင်းမှား၍ မကြားကောင်း မနာသာဖြစ်ရာ၏။ ယခုအခါမှာပင် ဟိရိဩတ္တပ္ပ ကင်းသူတို့နှင့် ပေါင်းသင်းဆက်ဆံ၍ နေကြရသဖြင့် အဝတ် အစား အနေ အထိုင် အသွား အလာမှစ၍ လျှပ်ပေါ်လော်လို့ကာ အမြင်မတော်စရာတွေ များလှချေပြီ။ ဤအတိုင်းသွားလျှင် မကြာခင် အမြီးပေါက်ကြလိမ့်မည်။

ဟိရိဩတ္တပ္ပအတူ ရှက်မှု ကြောက်လန့်မှုကို ဟိရိ - ဩတ္တပ္ပ ဟု ဆိုသော်လည်း တွေ့ကရ ရှက်ကြောက်မှုတွေကို ဟိရိ ဩတ္တပ္ပအစစ် ဟု မမှတ်ရ။ ဒုစရိုက် မကောင်းမှုတို့ ပြုရမည်မှ ရှက်ခြင်း ကြောက်ခြင်းကိုသာ ဟိရိဩတ္တပ္ပ အစစ် ဟု မှတ်ရမည်။ ထို့ကြောင့် ဥပုသ်စောင့် တရားနာ ဘုရား သွားရမှာကို ရှက်မှု၊ ပရိသတ် အလယ်မှာ စာဖတ် စကားပြော တရားဟော ရမှာကို ရှက်မှု- (အစာပြတ်၍ ငတ်သေရမည်ကို မရှက်၊ အလုပ်လက်မဲ့နှင့် တေလေလုပ်ရမည်လည်း မရှက်ပဲ) အောက်ကျသည်ဟု ထင်သော အလုပ် တခုခု လုပ်ရမည်ကို ရှက်မှု၊ ယောကျ်ားနှင့် မိန်းကလေးတို့ အချင်းချင်း တွေ့သောအခါ ရှက်နေမှုများသည် ဟိရိအစစ်မဟုတ်၊ ပရိယာယ်မာယာများ ခြင်း၊ ဟန်ကြီး ပန်ကြီး လုပ်ခြင်းသာ ဖြစ်၏။ အဘိဓမ္မာအလိုအားဖြင့် တဏှာ သဘောပင်တည်း။

မရှက် ၄-ပါး လောကီ အကျိုးစီးပွားကို ပြသော နိတိကျမ်းများ၌ ၁-ရောင်း ဝယ်ဖောက်ကား အတိုးအပွား ပေးသောအခါ၊ ၂ - ဆရာ့ အထံ ချဉ်းကပ်၍ အတတ်ပညာ သင်သောအခါ၊ ၃ - အစာ စားသောအခါ၊

၄ - သမီးခင်ပွန်းချင်း ရင်းရင်းနှီးနှီး ပျော်မွေ့သောအခါ၊ ဤအခါများ၌ အရှက်ကို ဖယ်ထားရမည် ဟု ညွှန်ပြလျက်ရှိသည်။ [ထို အရှက်မရှိမှုများ၌ ကုသိုလ်ဖြစ် - မဖြစ်ကို ပြောလိုရင်း မဟုတ်၊ မိမိအကျိုးရှိမည့် အရာ၌ မရှက် ရဟု ပြောလိုရင်း ဖြစ်သည်။]

ထို့ပြင် -တရားရုံးစသည်၌ တရားသူကြီးကို ကြောက်ခြင်း၊ ရထား-သင်္ဘော မြို့ပြတို့၌ တောသူတောင်သားတို့ အိမ်သာ မသွားဝံ့အောင် ကြောက်ခြင်း၊ လူတယောက်နှင့်တယောက် ဖြစ်စေ၊ ခွေးစသော တိရစ္ဆာန်များကို ဖြစ်စေ၊ တစ္ဆေကိုဖြစ်စေ ကြောက်ရွံ့ခြင်း၊ မရောက်ဘူးသော အရပ်သို့ ခရီးသွားရမည်ကို ကြောက်ရွံ့ခြင်း၊ ယောက်ျားကလေး မိန့်ကလေးများ အရေးရောက်က ကြောက်နေကြခြင်း၊ ဆရာမိဘ လူကြီးသူမတို့ကို ကြောက်ခြင်း၊ ထိုသူတို့၏ ရှေ့၌ စကားမပြောဝံ့အောင် ကြောက်ခြင်း၊ ဤသို့စသော ကြောက်ခြင်းများ လည်း ဩတ္တပ္ပအစစ် မဟုတ်။ သတ္တိညံ့ဖျင်းမှု (တရားသဘောအားဖြင့်) ဒေါမ နုဿ ပြဋ္ဌာန်းသော အကုသိုလ်စုပင် ဖြစ်လေသည်။

အလယ် အလတ် ဤ ပြခဲသော စကားအစဉ်ကိုကြည့်၍ အကုသိုလ်မဖြစ်သော ကိစ္စ၌ မရှက်သင့်၊ မကြောက်သင့် ဟု နား လည် ကြ ပြီ။ သို့သော် မရှက် မကြောက်ပဲ လူမှိုက်အားကိုး ရဲရမည်ဟု မဆိုလို။ ထို လူမှိုက် အားကိုး အရဲမျိုးသည် တဘက်သားကို မလေးစားသော အဂါရဝဒေါသ မာန ဟု ဖြစ်၍ မှိုက်ရူးရဲမှာ မောဟ ဒေါသတို့သာ အဖြစ်များသည်။ ထို့ကြောင့် မရှက်သင့် မကြောက်သင့်သော ကိစ္စတို့၌ ဆင်ကန်း တောတိုး သဘောမျိုးဖြင့် အကျိုးမရှိသော မှိုက်ရူးရဲနှင့် ဆရာ မိဘ လူကြီးသူမတို့၌ မရှိသေ မလေးစားမှု အဂါရဝမျိုးကို မဖြစ်စေပဲ အလိမ္မာဉာဏ် ဖက်၍ မိမိ၏ စိတ်စက်ကို ပြုပြင်ကာ ကျက်သရေ မင်္ဂလာရှိသော အလယ်အလတ် မရှက် မကြောက်ခြင်းမျိုးကိုသာ အလိုရှိထိုက်ကြပါသည်။ [အဘေတဗ္ဗမိ ဘာယန္တိ၊ ဘာယိတဗ္ဗေ န ဘာယရေ = လောက၌ လူတို့သည် မကြောက်ရမည့်နေရာ၌ ကြောက်ကြ၏။ ကြောက်ရမည့် မကောင်းမှု၌ကား မကြောက်ကြ။ -တရားတော်။]

အလောဘ အကြောင်း

မလိုချင်မှု သဘောသည် အလောဘ တရားတည်း။ ထို့ကြောင့် “အလောဘလျှင်၊ မလိုချင်တည်း” ဟု ဆိုခဲ့သည်။ ဤ အလောဘ၏ မလိုချင်မှုသည် လောဘနှင့် ပြောင်းပြန် ဖြစ်၏။ မီးနှင့်ရေ ပမာ ကမ္ဘာ့ရန်ဘက်ကဲ့သို့ ဖြစ်ရကား လောဘ၏ လိုချင်အပ်သော အရာမှန်သမျှကို အလောဘက မလိုချင်ချည်း ဖြစ်သည်။ မျက်မြင်အားဖြင့် လောဘသမားနှင့် အလောဘသမားတို့ ကွာခြားပုံကို သတိပြုပါ။

လောဘဘုန်းကြီး လောဘသမားသည် ဘုန်းကြီး ဖြစ်လျှင် ပစ္စည်းလာဘ်ကို လိုချင်၏။ မိမိကို လှူချင်လာအောင် ဆွယ်တရား ဟော၏။ ရပြန်လျှင်လည်း ထိုပစ္စည်းကို မလှူရက်၊ မပေးရက်။ အလွန် မက်မော၏။ ထို ပစ္စည်းရမှုကို အကြောင်းပြု၍ “အာဂ....ငါပဲ” ဟု စိတ်ကြီးဝင်လိုက်သေး၏။ လှူဒါန်းနိုင်သော ဒကာ ဒကာမများကို အောက်ကျိုး၍ ဆက်ဆံရသဖြင့် မိမိ၏ အောက်ကျပုံကိုကား သတိမရရှာချေ။

လောဘလူ လောဘသမား လူ ပုဂ္ဂိုလ်များသည် ဤနည်းပင်တည်း။ ပစ္စည်းဥစ္စာကို (တရားသည် မတရားသည် မစိစစ်နိုင်တော့ပဲ) မရမကရှာဖွေလေ့ ရှိ၏။ ရပြန်လျှင်လည်းတင်းမတိမ်နိုင်၊ “ရလေ လိုလေ အိုတစ္ဆေ” သာ ဖြစ်၏။ တသက်လုံး အချိန်ရှိသမျှ စု၍ရသောပစ္စည်းတွေကို “ငါ့ဟာ....ငါ့ဟာ” ဟု လွန်စွာ စွဲလမ်းနေစဉ် သေမင်းငင်သောအခါ ပြိတ္တာဘောင်သို့ ထိုဥစ္စာများကပင် ပို့ဆောင်တတ်လေသည်။ လောဘသည် ဤ အခြေအနေ ရောက်အောင် ဆိုရှားလှချေတကား။

အလောဘဘုန်းကြီး အလောဘကား ဤသို့ မဟုတ်။ ဘုန်းကြီး ဖြစ်လျှင် ပစ္စည်းကို မခင်မင်။ အဆင်သင့် ရသည်ကိုလည်း မသာယာ။ ဒကာ ဒကာမတို့က ကုသိုလ်ရချင်၍ စွန့်ကြဲလိုက်သော စားလုံးစားပေါက် ကလေးများကို ရောမ လာဘ်လာဘကြီး ဟု ထင်နေကြရာ၌ ဘုရားသားတော် အနေနှင့် စဉ်းစား၍မကြည့်သေးပဲ ယောက်ျားကောင်း တယောက်အနေနှင့် စဉ်းစားကြည့်ရုံမျှဖြင့် ရှက်ဖွယ်ကောင်းလှပြီဟု အယူရှိဟန်

တု၏။ “ယောကျ်ားကောင်း” ဟူသည် မိမိကသာ သူတပါးတို့အား ပေးကမ်း စွန့်ကြဲသင့်သည်ဟု သဘောထားဟန် လက္ခဏာ ရှိသည်။ ထို့ကြောင့် အလောဘ ဓာတ်ခံရှိသူသည် ဘုန်းကြီးဖြစ်မှု ပစ္စည်းလတ်လာဘကိုမက်မောခြင်း မရှိ။

အလောဘ
လူ
လူ ဖြစ်ပြန်လျှင်လည်း မလွဲသာ၍ ပစ္စည်းဥစ္စာကို ရှာနေရစေကာမူ မတရားသဖြင့် ရှာဖွေခြင်း မရှိ။ လောကီအာရုံ ကာမဂုဏ်ကိုလည်း လိုက်စားလေ့ မရှိ။ ပစ္စည်းရှာရာ၌ ဆင်းရဲသားတို့အပေါ် သနားညွှာတာလေ့ရှိ၏။ စွန့်ကြဲပေးကမ်းလှူဒါန်းလေ့ ရှိ၏။ လူပြန်လျှင်လည်း တွန့်ဆုတ် တွန့်ဆုတ် မဟုတ်။ မုတ္တစာဂီ=လူကောင်း သူကောင်း ပီပီဖြင့် လွတ်လွတ် ကျွတ်ကျွတ် စွန့်လေ့ ရှိ၏။ ရှေ့အိမ် ရှေ့နန်းကို သော်မှလည်း ပြတ်ပြတ် တောက်တောက် စွန့်ခွါ၍ ရိပ်သာပင်နန်း ကျောင်းသခံမ်း၌ ရှင်လန်း မွေ့လျော် စံပျော်နိုင်ကြပေသည်။

ဤသို့လျှင် လောဘသမားနှင့် အလောဘသမားတို့ ကျောချင်းကပ်၍ ပြေးကြသကဲ့သို့ သဘောထားချင်း ဝေးလှလေရကား မိမိကိုယ်ကို ပါရမီ ရှင် သူတော်စင် ဟု အထင်ရောက်နေကြသူ တို့သည် ပြခဲ့သော သဘောထားကို စဉ်းစား၍ “လောဘသမားလော၊ အလောဘသမားလော” ဟု စစ်ကြော ကြည့်ကြပါကုန်။ လောဘသမား ဖြစ်နေသေးလျှင် ယခုဘဝက အမြန်ပြင်ကြ ပါ။ အလောဘသမားဘက်သို့ ပါဝင်နိုင်သူဖြစ်က အခြေခံ အတော်ကောင်းပြီး ဖြစ်၍ ရှေ့သို့ အဆင့်ဆင့် တိုးတက်ဖို့ရာ အဘက်ဘက်၌ သတိထားလျက် အလောဘ သမားအစစ် ဖြစ်အောင် အားထုတ်ကြပါကုန်။

အ ဒေါ သ အ ကြောင်း

မခက်ထန် မကြမ်းတမ်းခြင်း သဘောသည် အဒေါသ တည်း။ ထို့ကြောင့် “အဒေါသတုက်၊ မခက်မထန်” ဟု ဆိုခဲ့သည်။ ဤ အဒေါသလည်း ဒေါသကို ဆန့်ကျင်ဘက်ပြုကာ ကမ္ဘာကြေသော်လည်း ဥဒါန်းမကြေနိုင်သော မြေနှင့် တောက်တဲ့ ကဲ့သို့ ဖြစ်သည်။ ဒေါသသမားတွေ ကြမ်းတမ်းသလောက် အဒေါသ

သမားများက ချိုသာသည်။ စိတ်နေ သဘောထား အေးမြသဖြင့် သူတပါးက ဒေါနှင့် မောနှင့် ပြောသည်ကိုပင် သည်းခံခြင်း အအေးဓာတ်ဖြင့် ငြိမ်းစေနိုင်ကြ၏။ စိတ်ဓာတ်သာ အေးသည်မဟုတ်၊ ဒေါသ သမားတို့ မျက်နှာထားတင်း သလောက် အဒေါသ သမားတို့၏ မျက်နှာအနေလည်း ငွေစန္ဒာလမင်းအသွင် ကြည်လင် လှပ၍ ပသာဒ ရှိသည့်အပြင် ချိုသာသော စကား အသုံးအနှုန်း တို့ကြောင့် တွေ့ရသူတိုင်း မမုန်းနိုင်အောင် ကျက်သရေကို ဆောင်လျက် ရှိကြပေသည်။ အဒေါသ ဓာတ်ခံသည် သို့ကလောက်ပင် အကျိုးကြီးမား၏။ စာလောကလုံး၏ အနှစ်သက်ဆုံးသော မေတ္တာဟူသည်လည်း ဤ အဒေါသပင် ဖြစ်ပေသည်။ [မေတ္တာအကြောင်းကို နောက်၌ တွေ့ရလှပြီ။]

အလောင်းတော်၏ အလောဘ အဒေါသ

ရှေးသရောအခါ ဗာရာဏသီပြည် ဗြဟ္မဒတ်မင်းသည် မိဖုရားခေါင်ကြီး နတ်ရွာစံသဖြင့် မိဖုရားငယ် အသစ်မြှောက်ကာ အရွယ်ရောက်သော သားတော် မဟာပဒုမမင်းသားကို အိမ်ရှေ့ ထားလေသည်။ အခါတပါးဝယ် သူပုန်များ ထ၍ ဘုရင့်ကိုယ်တိုင် နှိမ်နင်းရန်ထွက်ခွာသွားစဉ် အိမ်ရှေ့မင်းသားက ထီးနန်းကို စောင့်ရှောက်ရစ်ရလေသည်။ သူပုန်ရန်ငြိမ်းအေး၍ ခမည်းတော် မြို့ဝင်ခါနီး၌ နန်းတော်ကြီးနှင့်တကွ တမြို့လုံး တန်ဆာဆင်ပြီးနောက် အကျိုးအကြောင်း သံတော်ဦးတင်ဖို့ရန် မိထွေးတော်အထံသို့ သွား၍ “ပြုဖွယ်ကိစ္စရှိက အမိန့် ပေးပါရန် ” သံတော်ဦးတင်လေသော်....

မင်းသား၏ ရုပ်အဆင်းအင်္ဂါကို စွဲလမ်းရင်းရှိသော မိဖုရားက မင်းသား၏ လက်ကိုဆွဲ၍ သလွန်ပေါ်သို့ တက်ဖို့ရန် ညွှန်ပြလေရာ၊ မင်းသားက ပယ်ရှားလေသည်။ ၃ ကြိမ်တိုင်အောင် တိုက်တွန်းပါသော်လည်း မင်းသားက ပယ်မြဲ ပယ်နေလေရာ “ကောင်းပြီ အလိုသို့ မလိုက်တဲ့ မင်းသားကို မင်းတရား လာမှ သိစေ့မယ်” ဟု “ငဖယ်လန်က ပြောင်းပြန်” သူကပင် မာန်လိုက်လေ သေးသည်။ မင်းသားက “ပြုချင်သလိုသာ ပြုတော့” ဟု ပြော၍ ထွက်သွားသောအခါ သူ့အပြစ်ကို ကာကွယ်ဖို့ရာ သူ့ကိုယ်သူ ကုတ်ဖဲ့၍ တကယ်

ကို မင်းသား၏ အစော်ကား ခံရလေယောင် အားငယ်ဟန် ဆောင်နေလေသည်။

ဘုရင်မင်းလည်း မြို့တော်သို့ ရောက်လျှင် ရောက်ခြင်းပင် သူ့မိဖုရားကို မမြင်၍ မေးမြန်းရာ မိဖုရား အခြေအရံတို့က မကျန်းမာကြောင်းကို သံတော်ဦး တင်ကြသဖြင့် မိဖုရားအဆောင်သို့ ကြွရောက်လေသည်။ ထိုအခါ မိဖုရားက လေးက ကုတ်ဖဲ ထားသော အရာများကိုပြလျက် အိမ်ရှေ့ မင်းသားက သူ့အား အတင်းကြံပုံ၊ သူက အလိုမပါသောကြောင့် ကုတ်ဖဲ ပုံပါ (မည်သည့်ဆရာ့အထံ၌ နည်းမခံရပဲ) ဝမ်းတွင်းပါ မိန်းမဥာဏ်ဖြင့် သူကြံထားသမျှ အားလုံးကို ရှိုက်ကြီးတင် သံတော်ဦးတင်လေသည်။

ထိုအခါ ဘုရင်သည် လွန်စွာ ရာဇမာန်ရှုသဖြင့် “မယားထိက ဓါးကြည့်” ဟူသော ပြောရိုးစကားနှင့် ညီစွာ ဘာကိုမျှ မစဉ်းစားတော့ပဲ မင်းသားကို ရှေ့တော်သွင်း၍ ချက်ခြင်းပင် တောင်ထိပ်မှ ပစ်ချရန် အမိန့်ပေးလေသည်။ ထို့နောက် တိုင်း ပြည်က ချစ်ကြည် နေသော မင်းသားကို ပြည်သူတို့က အင်အားဖြင့် အတင်းလှမည် စိုးသောကြောင့် အာဏာသားများနှင့် အတူ ကိုယ်တိုင် ထွက်၍ တောင်ထိပ်ပေါ်မှ ပစ်ချလေသည်။ သို့သော် မင်းသား၏ မေတ္တာ တန်ခိုးကြောင့် တောင်စောင့်နတ် ကယ်မသဖြင့် အသက်ချမ်းသာရာ ရတော်မူလေသည်။

◦တ္ထုမှတ်ချက် ◦ ဤဝတ္ထုဝယ် မိဖုရားနှင့် မင်းသား တွေခန်း၌ မိဖုရားမှာ တဏှာလောဘစိတ် ပြင်းထန်နေ၏။ မင်းသားမှာ မလိုချင်မှု အလောဘစိတ် ထင်ရှားသည်။ ထို့နောက် မိဖုရား၌ သူ့အပြစ်ကို ကွယ်ကာ သော မာယာစိတ်၊ ရှင်ဘုရင့်ထံ ကြံဖန်၍ သံတော်ဦးတင်သော မာယာစိတ် (မုသာဝါဒကံ) ဖြစ်၏။ ရှင်ဘုရင်၌ ကြားသည်က စ၍ တောင်ပေါ်မှ ပစ်ချ သည် အထိ ပြင်းပြသော ဒေါသစိတ်များ ဖြစ်နေ၏။ မင်းသား၌ကား မိဖုရား ကလေးကို မတပ်မက်သော အလောဘစိတ်၊ မိဖုရားနှင့် ရှင်ဘုရင့်အပေါ်၌ ရန်ငြိုး မထားသော အဒေါသစိတ်၊ သည်းခံနိုင်သော ခန္တီစိတ်၊ မေတ္တာထား နိုင်သော မေတ္တာစိတ်၊ အဒေါသစိတ်များ ဖြစ်သည်။ ဤဝတ္ထု၌ မင်းသားက

လေးသည် ဘုရားအလောင်း၊ မိဖုရားကား စိဉ္စမာနခေါ်သော စိဉ္စမာနဝိကာ အလောင်း၊ ရှင်ဘုရင်ကား ရှင်ဒေဝဒတ် အလောင်းတည်း။

ကာလဝိပါက ထိုသို့သော ကိစ္စများဖြစ်ပျက်ပြီးနောက် မင်းသားကလေး နောက်ပိုးတက် ကို နဂါးမင်း ဆောင်ယူ၍ နဂါးပြည်၌ တနှစ် စံစေသည်။ ထို့နောက် လူ့ပြည်သို့ပြန်၍ ရသေ့ရဟန်းပြုသောအခါ မုဆိုးနှင့်တွေ့သောကြောင့် ဘုရင့်အထံသို့ သံတော်ဦးတင်လေရာ၊ ရှင်ဘုရင် ထွက်တော်မူလာ၍ အဖြစ်မှန်ကို သိသောအခါ သားတော်ကို ပြန်၍ခေါ် သော်လည်း မရ၊ မိဖုရားကိုလည်း မိခင်ကို မှားယွင်းအောင် ပြုသည့်အတွက် စိတ်နာလှသောကြောင့် “ ကာလဝိပါက နောက်ပိုးတက်ရန် ” တောင်ထိပ်မှ ပစ်ချသည်ကို မိဖုရားကလေးခံလျက် နတ်ရွာမစံပဲ တလူးလူးတလဲလဲနှင့် ငရဲခံ ရလေသည်။

အ မော ဟ (ပညာ) အ ကြောင်း

အမောဟဟူသည် ဉာဏ်ပညာတည်း။ ထို့ကြောင့် “ ပညာ ဉာဏ်မူ - အမောဟ ဟူ၏ ” ဟု ဆိုခဲ့သည်။ မောဟက ဖုံးလွှမ်းကွယ်ကာထားသော အရာဟူသမျှကို ဤဉာဏ်ပညာဟု ခေါ်သော အမောဟက မဖုံးကွယ်နိုင်အောင် စွမ်းနိုင်သမျှ ထုတ်ဖော်ပြသဖြင့် အမှန်ကို သိရလေသည်။ သို့ဖြစ်၍ မောဟနှင့် အမောဟသည် “ ခင်ပုတ်နှင့် ကျီး ” ကဲ့သို့ ကမ္ဘာ့ ရန်ဘက်ကြီးများပေ တည်း။

ပညာစစ် ဤဉာဏ်ပညာသည် ပညာစစ် ပညာတုဟု ၂-မျိုးရှိ၏။ ထိုတွင် ကံ ကံ ၏ အ ကျိုး ကို သိတတ်သော ဉာဏ်၊ စာပေကျမ်းဂန်၏ အဓိပ္ပာယ်မှန်ကို နားလည်သော ဉာဏ်၊ ဝိပဿနာ ဉာဏ်၊ မဂ်ဉာဏ် ဖိုလ် ဉာဏ်များနှင့် ဘုရားရှင်၏ သဗ္ဗညုတာ ဉာဏ်တိုင်အောင် အပြစ်ကင်းသော အသိအလိမ္မာ ဉာဏ်ပညာဟူသမျှ ပညာအစစ်ပင်တည်း။

ပညာတု “ ပါးနပ်သူ ” ဟု ခေါ်ရသူတို့ သန္တာန်ဝယ် တဘက်သားကျ လောက်အောင် ဟန်ပန် လေသံ ဆောင်တတ်၊ ပြောတတ်၊ ဟောတတ်သောဉာဏ်၊ အခိုးအဝှက်ဉာဏ်၊ အလှည့်စားဉာဏ်၊ အလိမ်ညာဏ်၊

ပရိယာယ်မာယာဉာဏ်များ ရှိ၏။ ထိုဉာဏ်မျိုးသည် ပညာစစ် မဟုတ်။ လိမ်လည် လှည့်ပတ်တတ်သော “ဝဉ္ဇနာပညာတု” ဖြစ်သည်။ [ဝဉ္ဇနာ=သူတပါးကို လှည့်စားနိုင်သော+ပညာ=အသိ၊] ပရမတ္ထ သဘောအားဖြင့် တဏှာပြဋ္ဌာန်းသော အကုသိုလ်တည်း။ ထို့ပြင်-သတ်နည်းဖြတ်နည်း တိုက်ခိုက်နည်း လက်နက်ကောင်းကောင်း လုပ်နည်းများကို နားလည်သောဉာဏ်များလည်း ရှိသေးသည်။ ထိုဉာဏ်များလည်း ပညာစစ် မဟုတ်။ နောက်၌ပြုမည့် “ဝိတက်” ခေါ်သော အကြံကောင်းသော အကုသိုလ်သာ ဖြစ်သည်။

သို့သော် ထိုပြုခဲ့သော ပညာအတုများသည် ထူ ထိုင်း ဖျင်း အ သူတို့မှာ မရှိ၊ ပင်ကိုယ်က ပညာအစစ်အမှန် ဓာတ်ခံပါ သူ၊ အတွေ့အကြုံ အကြားအမြင် (ဗဟုသုတ) များသူတို့၌သာ ဖြစ်နိုင်ပေသည်။ အစစ်အမှန် ပညာဉာဏ်က ပညာအတုအား ပကတူပနိဿယခေါ် ပဋ္ဌာန်းပစ္စည်းဖြင့် ကျေးဇူးပြုသည် ဟု ဆိုလိုသည်။ ထို့ကြောင့် ပင်ကိုယ်က ဉာဏ် ထက်မြက်သူတို့မှာ ကောင်းသော လုပ်ငန်းကုသိုလ်လမ်း၌ အ မြင့် ဆုံး အ တန်း သို့ ရောက်အောင် စွမ်းနိုင်ကြသကဲ့သို့၊ မကောင်းလုပ်ငန်း အကုသိုလ်လမ်း၌လည်း ကမ်းကုန်လမ်းကုန် အ စွမ်း ကုန် ဆိုးသွမ်းနိုင်ကြလေသည်။

ဇာတိနှင့် အ စစ် ဖြစ် သော ပညာ သည် ဇာတိပညာ - ပဝတ္တိပညာ ဟု ပဝတ္တိပညာ ၂-မျိုး ရှိ၏။ ပဋိသန္ဓေ တည်နေစဉ်ကပင် အလောဘ အဒေါသ အမောဟ ၃ မျိုး ပါလာသူကို “တိဟိတ်ပုဂ္ဂိုလ်” ဟု ခေါ်သည်။ “ပဋိသန္ဓေစိတ်မှာ အလောဘ စသော ဟိတ် ၃ ပါးရှိသူ” ဟု ဆိုလိုသည်။ ထိုတိဟိတ်ပုဂ္ဂိုလ်၏ အမောဟခေါ် ပညာသည် ဇာတိပညာ (ဝမ်းဘောင်းပါ ပညာ) တည်း။ ထို ဇာတိပညာ ပါသူသည် ကလေးဘဝကပင် ပြောပြ၍ နားလည်လွယ်၏။ တောင်တောင် ဤဤ ကြံစည်တတ် တွေးတော စဉ်းစားတတ်၏။

ပဋိသန္ဓေပညာ မပါခဲ့ပဲ ပဝတ္တိအခါကျမှ (ဖွားမြင်လာမှ) မိကောင်း ဘကောင်းတို့က သင်ပြခြင်း၊ အရွယ်ရောက်၍ စာပေသင်ခြင်း၊ ကြီးရင့်သည့် အခါ ပညာရှိထံ မေးမြန်းလေ့ စုံစမ်းလေ့ ရှိခြင်း၊ ဗဟုသုတ ရှာမှီးခြင်း စသည်တို့ကြောင့် ဓာတ်သိနားလည်လာသော ပညာသည် ပဝတ္တိပညာ မည်၏။

ထို့ကြောင့် ဇာတိပညာ မပါသူသည် ပဝတ္တိပညာ ဖြစ်အောင် ထူထောင်နိုင် သေး၏။ ဇာတိပညာ ပါလာသည့်ပြင် (ပြခဲ့သောနည်းဖြင့်) ပဝတ္တိပညာ ကိုလည်း ရပြန်ပါမူ အထက်တန်းရောက်သူတို့တွင် ပါဝင်နိုင်သည်။

ဇာတိပညာရှိအောင် ပျိုးထောင်နည်း

ပဋိသန္ဓေက ဥာဏ်ဓာတ် ပါလာခြင်းသည် လောကီဥှိ သာ အကျိုးများသည် မဟုတ်သေး။ တရား အားထုတ် ရာ၌လည်း အကျိုးများ၏။ ပဋိသန္ဓေ ပညာရှိသူသာ တရားအားထုတ်၍ ပေါက်နိုင်၏။ ထို့ကြောင့် ဖြစ်လေရာဘဝတို့၌ ပဋိသန္ဓေပါ ပညာရှိဖြစ်အောင် ယခုဘဝကပင် ထူထောင်သင့်ကြသည်။ ထူထောင်နည်း တချို့ကား—ပထမဆုံး အသိအလိမ္မာ ဥာဏ်ပညာ ထက်မြက်သူ ဖြစ်ချင်ရမည်။ ထိုသို့ ဖြစ်ချင်သည့် အတိုင်းလည်း အသိအလိမ္မာ ဥာဏ်ပညာ တိုးပွားအောင် ရေးသားအပ်သော ကျမ်းစာတို့ကို စိတ်ပါ လက်ပါ ကြည့်ရှုရမည်။ ပညာရှိ နှင့် ဆက်ဆံ၍ ထိုသူ့ အထံမှ အကြံဉာဏ် အကောင်းများကို မေးမြန်းမှတ်သား ရမည်။ ဤမျှလောက် ကြိုးစားလျှင်ပင် ပဝတ္တိဥာဏ်တိုးပွား၍ အရာရာ၌ စဉ်း စားတတ်သူ ဖြစ်လာပါလိမ့်မည်။ ထိုအခါ နောင် သံသရာအတွက် ဥာဏ် ပညာ အထုံပါလောက်ပေပြီ။ သို့သော် အားမရသင့်သေးပါ။

ဥာဏ်ပညာ ပွင့်လင်းအောင် အဝတ်အစား အိပ်ရာ နေရာမှစ၍ တကိုယ် လုံး အမြဲ သန့်သန့်ရှင်းရှင်း ရှိစေရမည်။ ဒါနု စသော ကုသိုလ်ပြုတိုင်း “ဥာဏ် ပညာ ထက်မြက်သူ ဖြစ်ရပါလိမ့်” ဟု စိတ်ကလည်း ညွတ်ရမည်။ နှုတ်က လည်း ရွတ်ဆို ဆုတောင်းရမည်။ ရဟန်း သံဃာ လှူဒါန်းရာ၌လည်း “စာပေ ကို သင်ယူနိုင် ပို့ချ ရေးသားနိုင်ပါစေ” ဟု စိတ်စေတနာ ဖြစ်စေရမည်။ တတ် နိုင်ပါမူ စာသင်ကျောင်းတိုက် တည်ထောင်၍ စာပို့ချနိုင်သော ပုဂ္ဂိုလ်ကို ကိုးကွယ်ကာ စာပို့ချနိုင်အောင်လည်း ထောက်ပံ့ရမည်။

လူ့ စာသင်ကျောင်းများကိုလည်း ထောက်ပံ့ရမည်။ တိုင်းသူပြည်သားတို့ ပညာတိုးပွားအောင် ကူညီရမည်။ မိမိတတ်သိသမျှကို သူတပါးအား ပြောပြ ချင်စိတ်၊ နားလည်စေချင်စိတ် ရှိရမည်။ ဤသို့ စသည်ဖြင့် ပညာဘက်၌ စိတ် ထက်သန်သူသည် ဘဝသံသရာဝယ် ကြီးကျယ်သော ပညာရှင် ဖြစ်နိုင်ပါသည်။ ဤကား နောက်ဘဝ အဆက်ဆက်၌ ဇာတိပညာ (ဝမ်းတွင်းပါ ပညာရှိ) ဖြစ်အောင် ပျိုးထောင်နည်း ပေတည်း။

သဒ္ဓါနှင့် ပညာ
ကွာခြားပုံ

သဒ္ဓါ၏ သဘောကား စွန့်ကြဲ ပေးကမ်း လှူဒါန်းရလျှင်ပြီးရော၊
နောင်သံသရာမှာ ချမ်းချမ်းသာသာ ဖြစ်ဖို့သာ အရေးကြီး၏။
အမျိုးဘာသာ သာသနာ ကြီးပွားရေးကို လေးလေးနက်နက်
သတိမထားတတ်။ ပညာ၏သဘောကား အမျိုးဘာသာ သာသနာ ပညာရေး
ကို လေးလေးနက်နက် စဉ်းစားပြီးလျှင် အကျိုးရှိလောက်မှလှူသည်။ အကြောင်း
ကောင်းလျှင် အကျိုးကောင်းမည်ဟု (ကံ-ကံ၏အကျိုးကို) ယုံကြည်ပြီး ဖြစ်၍
နောက်ဘဝ၌ အကျိုးရဖို့ အရေးကို အထူးတလည် တွေးမနေတော့။ ဤသို့လျှင်
သဒ္ဓါနှင့် ပညာသည် အခြေတည်က စ၍ပင် ကွာချင်တိုင်း ကွာလာသည်။
မြန်မာနိုင်ငံကို သဒ္ဓါမျက်စိ၊ ပညာမျက်စိဖြင့် တမျိုးစီ ကြည့်ကြပေလိမ့်မည်။
သို့ရာတွင် အစုံကြည့်ခြင်း မဟုတ်ပဲ တဘက်စီခွဲ၍ အလွန်အကဲ ကြည့်ခြင်းကား
သဒ္ဓါလည်း မကောင်း၊ ပညာလည်း မကောင်းပင်။ ၂-ဘက်စုံ ကြည့်တတ်မှသာ
ကောင်းပါသည်။ “သဒ္ဓါလွန်တော့ တဏှာ၊ ပညာလွန်တော့ မာယာ” ဟု
ကျမ်းလာဆိုရိုး ရှိပါသည်။

အမှာ။ ။သဒ္ဓါမျက်စိ-ပညာမျက်စိဖြင့် တဘက်စီ ကြည့်ကြပုံ၊ ၂-ဘက်စုံ
ကြည့်ကြပုံကို စုံစုံလင်လင် ရေးရလျှင် ကျမ်းစာတစောင် ဖြစ်အောင်
ရေးမှသာ လုံလောက်ဖွယ် ရှိသောကြောင့် ဤနေရာ၌ မရေးပဲ
လျစ်လျူရှုရတော့မည်။

တိုက်တွန်းချက် အို—အမျိုးသားတို့...အသိအလိမ္မာ ဉာဏ်ပညာ ဟူသည် အစစ်
ဖြစ်စေ၊ အတုဖြစ်စေ မိမိ၌ ဓာတ်ခံရှိဖို့ အရေးကြီးလှပေသည်။
လူတို့ အသက်ရှင်ဖို့အရေး၌ နှလုံးသည်းပွတ်သည် အရေးအကြီးဆုံး ဖြစ်သကဲ့သို့၊
လောကသံသရာ ၂-ဖြာ ကြီးပွားရေး၌လည်း ဉာဏ်ပညာသည် အရေးအကြီးဆုံး
နှလုံးသည်းပွတ်ပင် ဖြစ်၏။ ဒါန သီလ စသော ပါရမီ အားလုံး၏ အကျိုးကို
ဉာဏ်ပညာရှိသူသာ အဆုံးတိုင်သိနိုင်၍ ဉာဏ်ပညာကြောင့်သာ ထိုပါရမီများ
ပြည့်ဝကြပေသည်။

လောက၌လည်း အိမ်တွင်းရေး ငြိမ်းချမ်းမှုသည် သမီးခင်ပွန်း ၂-ယောက်၏
အသိအလိမ္မာ ဉာဏ်ပညာ အပေါ်မှာ တည်သည် မဟုတ်လော။ သားရေး၊
သမီးရေး၊ စီးပွားရေး၊ ကြီးပွားရေးတို့၌လည်း ဉာဏ်ပညာရှိမှ ဝီရိယအကျိုး

နားလည်၍ လုံ့လစိုက်ကာ သာသာယာယာ ရှိစေနိုင်သည်။ ပရိသတ်ဗိုလ်ပုံတို့၏ အလယ်မှာလည်း “ပညာရဲရင့်သူတို့သာ ပွဲလယ်တင့်” နိုင်ကြသည်။ ဗူးလုံး နားမထင်း အဖျင်း အအ ပညာပိုင်းက အောက်တန်းကျနေသူတို့မှာ စည်းစိမ် ရှင်ပင် ဖြစ်သော်လည်း အထက်တန်းသို့ မတက်လှမ်းနိုင်ကြပါ။

ကမ္ဘာကို လှမ်းမိုး၍ အုပ်စိုးနိုင်သော သတ္တိမှာ ဤ ပညာ အရည်အချင်းသာ တည်း။ ဓနရှင်တို့မှာ ထို ပညာရှင်တို့ကို ကူညီကြသဖြင့် ကြီးပွားရေး၌ ဝေစုရသူ များသာ ဖြစ်လေသည်။ အသေးအဖွဲ့ ရန်ပုံကလေးမှစ၍ တိုင်းနိုင်ငံချင်း စစ်ခင်းသည်အထိ ပညာရှိတို့ဘက်မှ အောင်ပွဲရစမြဲ ဖြစ်သည်။ စတုဓမ္မ ဇာတ် တော်၌ ဂင်္ဂါမြစ် အတွင်း သူ့နယ်ဖြစ်သော စစ်တလင်းမှာပင် အလောင်းတော် မျောက်မင်းက ဝဉ္ဇနာပညာဖြင့်လှည့်စား၍ မိကျောင်းကို အနိုင်ရခဲ့ဖူးလေသည်။ [ဤ ဝတ္ထု၌ လှည့်စားတတ်သော ဉာဏ်သည် ပညာအတုသာ ဖြစ်၏။ သို့သော် လောကီ ကြီးပွားရေး၌ ဤ ပညာအတုလည်း များစွာ အသုံးကျသည်ပင်။]

မဟောသဓ ဇာတ်တော်၌လည်း မရေမတွက်နိုင်လောက်အောင် မြားမြောင် လှစွာသော စစ်တပ်တို့ဖြင့် ချဉ်းကပ်လာသော ဂေဝဋ်ပုဏ္ဏားနှင့် စူဠဏီမင်းကို အလောင်းတော်၏ပညာအစွမ်းဖြင့် ကျိုးခြောက်သလိုခြောက်လှန့်၍ ခန့်ခန့်ကြီး အောင်ပွဲယင်ခဲ့ရပေသည်။ ပညာဘက်၌ အလိုက်အစား နည်းခဲ့သော ဤ မြန်မာ နိုင်ငံကိုလည်း ရေနံတွင်း၊ ကျောက်တွင်းနှင့် သစ်တောများကို သွားရည်ယိုသော ဝဉ္ဇနာ ပညာရှင်တို့က သူငယ်နှစ်စား-ကလေးကို လှည့်စားသလို သိမ်းယူသွား သည်မှာ သူတို့၏ ပညာစွမ်းပင် ဖြစ်လေသည်။

ယခုအချိန်တိုင်အောင် ကူးသန်းရောင်းဝယ်မှု၌ ဉာဏ်မျက်စိ စူးရှသော နိုင်ငံခြားသားတို့က ငါတို့ အမျိုးသား အမျိုးသမီးတွေကို ကလေးလို သဘော ထား၍ ပစ္စည်းရော လူပါ အညွန့်ခူးချင်တိုင်း ခူးနေကြသည့်ပြင် အောက်တန်း စားဟူ ထင်ရသော နိုင်ငံခြားသား လက်လီ ကုန်သည်ကလေးများကလည်း ထထကြွကြွ ဝီရိယဖြင့် စားပေါက်စားလမ်းကို အစွမ်းကုန် နှိုက်နေကြသည်။ ငါတို့ အမျိုးသားတွေက “ဖိုးသူတော် ကျပ်တလုံးနှင့် ညောင်ပင်ကုန်းမှာ အိပ်ပျော်နေကြတုန်းပင်” ။

အို—အမျိုးသားတို့...ပညာတတ်နည်းပါးသော နိုင်ငံဟူသမျှသည် အဘက် ဘက်က အောက်တန်းကျရမည်မှာ ဗေဒင်မေးနေစရာ မလိုတော့ပါ။ အမျိုးကို

ချစ်ခင်ကြသော ကျောင်းဆရာကြီးများကလည်း စွမ်းနိုင်သမျှ နည်းကောင်းလမ်းမှန်များကို ညွှန်ပြကြပါ။ ကျောင်းသူ ကျောင်းသားတို့ကလည်း စိတ်ပါလက်ပါ ကြိုးစားကြပါ။ ဓနရှင် လူကြီးလူကောင်းနှင့် သံဃာတော် အပေါင်းကလည်း ပညာရေး တိုးတက်အောင် အဘက်ဘက်က အားပေးကြပါ။ ဤသို့ တနိုင်ငံလုံး ကြိုးစားမှသာ ယခုဘဝ၌ နာလန်ထူပြီးလျှင် သံသရာအဆက်ဆက်လည်း ထက်မြက်သော ဇာတိ ပညာရှင်များ ဖြစ်နိုင်ကြပါလိမ့်မည်။

မေတ္တာ အကြောင်း

“မေတ္တာ” ဟူသော နာမည်ဖြင့် စေတသိက် သီးခြား မရှိချေ။ ရှေ့၌ ပြခဲ့သော အဒေါသစေတသိက်ကိုပင် သတ္တဝါများ၏ စီးပွား ချမ်းသာ လိုလားချစ်ခင်ရာ၌ “မေတ္တာ” ဟု ခေါ်ဝေါ်ရပေသည်။ ထို့ကြောင့် “မှတ်ယူချစ်ငြား၊ မေတ္တာ ပွား၍” ဟု ဆိုခဲ့သည်။ သို့ဖြစ်၍ တယောက်ယောက် အပေါ်ဝယ် သူ၏ အကျိုး စီးပွားကို လိုလားသော (ကြီးပွားအောင် စောင့်ရှောက် ကူညီလိုသော) ချစ်ခင်မှုကို မေတ္တာဟု မှတ်ပါ။

မေတ္တာအတု ဆွေချစ် မျိုးချစ် သမီး ခင်ပွန်းချစ် စသော အချစ်များလည်း တယောက်အကျိုး တယောက်က လိုလားကြ၊ ကူညီ စောင့်ရှောက်လို ထောက်ပံ့လိုကြ၏။ ထိုကဲ့သို့ ချစ်နေသူ့ အပေါ်၌ “မေတ္တာရှိသည်” ဟုလည်း ပြောဆိုကြသည်။ သို့သော် ထို အချစ်မျိုးမှာ မေတ္တာအစစ် မဟုတ်၊ လောဘခန်း၌ ပြခဲ့သော “ဂေဟသိတပေမ=အိမ်၌မို့သောအချစ်” တည်း။

ရှေးတုန်းက ဒါယကာ တယောက်သည် “မေတ္တာ ပွားများသော အခါ မည်သူကစ၍ ပွားများရပါသနည်း” ဟု သူ၏ ဆရာ့အထံ လျှောက်လေရာ၊ ဆရာက “မေတ္တာအရှိဆုံးသူကစ၍ ပွားများရမည်” ဟု မိန့်သဖြင့် ည၌အခါ အိပ်ခန်း အပြင်ဘက်၌ ထိုင်၍ သူ၏ဇနီးကို ရည်မှန်းလျက် မေတ္တာကမ္မဋ္ဌာန်း စီးဖြန်းလေလျှင်၊ ဇနီးအပေါ်၌ ချစ်ခင်မှု တိုးလာရကား ချက်ချင်း ထ၍ ဇနီးအထံ သွားလေသည်။ သို့သော် အတွင်းက မင်းတုပ်ထိုးထားသဖြင့် ဝင်ခွင့် မရသောကြောင့် နံရံကို ဦးခေါင်းဖြင့်ဝှေ့ကာ မေတ္တာ၏ အကျိုးကို ခံစား

နေရရှာသတဲ့။ ထို့ကြောင့် ထိုအချစ်မျိုးကို “ဂေဟသိတပေမ” ဟု မှတ်ရမည်။

နှားမကြီး၏ မေတ္တာ ထိုတဏှာပေမမျိုးဖြင့် ချစ်ခင်နေသူ၏ အပေါ်မှာ “မည်သည့် အခါ၌မျှ မေတ္တာအစစ် ကုသိုလ်စိတ် မဖြစ်နိုင်” ဟု မဆိုထိုက်ပါ။ မကြာမကြာ မေတ္တာအစစ် ကုသိုလ်ဖြစ်သော အခါလည်း ရှိနိုင်ပါသည်။ ရှေးသောအခါ မိခင်နှားမကြီးသည် မေတ္တာအစစ်ဖြင့် သားငယ်နှားကလေးကို နို့ချိုတိုက်ကျွေးနေစဉ် မုဆိုးက လှံဖြင့် ထိုးသတ်လေရာ မေတ္တာတန်ခိုးကြောင့် လှံမစူးပဲ ထန်းရွက်ကဲ့သို့ ပျော့ကျသွားလေသတဲ့။ ဤသို့လျှင် ဆွေမျိုး ဥာတိ သားအမိ ဇနီးမောင်နှံတို့၏ အတွင်းမှာလည်း အချင်းချင်း မေတ္တာအစစ်များ ဖြစ်နိုင်ကြပေသည်။

သမာဝတီ၏ မေတ္တာ ကောသမ္မိပြည် ဥတေနမင်းဝယ် သမာဝတီ၊ မာဂဏ္ဍီ၊ ဝါသုလဒတ္တဒေဝီ ဟု မိဖုရား ၃-ယောက် ရှိသည်။ သမာဝတီသည် ရတနာ ၃-ပါးကို ကြည်ညို၏။ မာဂဏ္ဍီကား မိဖုရား မဖြစ်ခင် အပျိုစင်ဘဝကပင် ဘုရားရှင်အပေါ်မှာ ရန်ငြိုးထားခဲ့သော ပုဏ္ဏားမကလေးတည်း။ ထို့ကြောင့် မာဂဏ္ဍီသည် သမာဝတီအပေါ် အမြဲ အပြစ်ရှာ၏။ သမာဝတီကား မေတ္တာတရား အထူးပွားများနေသူ ဖြစ်သည်။ ဥတေနမင်းသည် မိဖုရား ၃-ယောက်တို့၏ အဆောင်ဝယ် တလှည့်စီ စံစားကာ စောင်းတီး ဝါသနာပါသော ဘုရင်တဦးတည်း။

အခါတပါး၌ သမာဝတီ အထံ အဆောင်တော်ကူးရန် နီးလေသော် မာဂဏ္ဍီသည် သူ၏ ဘထွေးထံ အဆိပ်ပြင်းသော မြွေကို မှာ၍ အဆိပ်ကို ဖြေစေလျက် စောင်းခွက်အတွင်းသို့ သွင်းထားလေသည်။ ထို့နောက် အပေါက်ကို ပန်းကုံးဖြင့် ပိတ်ဆို့ပြီးမှ ဘုရင်ထံ သွား၍ အိပ်မက် ရာမက် မကောင်းသောကြောင့် သမာဝတီ၏ အဆောင် မကူးဖို့ရန် မိန်းမတို့ ပင်ကိုယ်ဥာဏ်ဖြင့် သံတော်ဦး တင်လေသော်၊ ဘုရင်က ဂရုမစိုက်ပဲ သမာဝတီ၏ အဆောင်သို့ ကူးသွားလေရာ၊ စိတ်မချသည့်ဟန်ဖြင့် နောက်က အတင်းလိုက်သွားလေသည်။

အဆောင်တော်ရောက်၍ ဆက်သသော ပွဲတော်ကို တည်ပြီးနောက် သလ္လန်ပေါ်၌ လျောင်းသည့်အခါ မယောင်မလည်နှင့် သူ ပိတ်ဆို့ ထားသော

ပန်းကိုးကို နှုတ်လိုက်လေသည်။ ထိုအခါ ထည့်ထားသောမြေသည် အလွန် စိတ်ဆိုးနေရကား ရှူးကနဲ ထွက်ခါ ဘုရင့်ဦးခေါင်းအနီးသို့ ရောက်လာလေသော်၊ အလွန်ထိတ်လန့် စိုးရိမ်ဟန်ဖြင့် ရှင်ဘုရင်ကိုပြု၍ သာမာဝတီနှင့် မောင်းမတစ်ကို ကြိမ်းမောင်းပြီးလျှင် ရှင်ဘုရင်လည်း သူ့စကားကို နားမထောင်သဖြင့် ယခုလို ဖြစ်ရသည်ဟု အပြစ်တင်လေသည်။

ဥတေနမင်းကား မာဂဏ္ဍီ စီစဉ်သမျှကို လုံးဝ နားမလည်ခြင်းကြောင့် လွန်မင်းစွာ ထိတ်လန့်၍ ရာဇမာန်ရှလေရကား “မင်းတို့မျက်စောင်း အကြောင်း မရှေး” တော့ပဲ ကိုင်နေကျ လေးကို တင်ကာ သာမာဝတီတို့ အစုကို စီတန်းစေလျက် ပစ်ဖို့ရန် ကြိမ်းဝါးနေတုန်းမှာပင် သူတော်စင် ထိပ်ထားကလေးက သူ၏ မောင်းမ မိသံများကို သြဝါဒ ပေးသည်မှာ—

“အမိတို့ ... မောင်တော်မင်းမြတ်နှင့် မာဂဏ္ဍီတို့ အပေါ်မှာ အနည်းငယ်မျှ စိတ်မကွက်ကြနဲ့နော်။ ယခုလို အခါမျိုးမှာ မေတ္တာမှတစ်ပါး အားကိုးစရာမရှိပေဘူး။ အမိတို့ ပွားများနေကျ ဖြစ်သော မေတ္တာကိုသာ မောင်တော်နှင့် မာဂဏ္ဍီတို့ အပေါ်မှာ ကြိုးစား၍ ပွားများကြပါ”

ဤသို့ တိုက်တွန်းလေလျှင် ပင်ကိုယ် ယဉ်ကျေးပြီးသော မောင်းမများ ဖြစ်သည့်အတွက် နိုးကပ်နေသော အသက်ဘေးကို အရေးတကြီး မစဉ်းစားပဲ မေတ္တာကိုသာ ပွားကြလေသည်။ ဥတေနမင်းကား အမျက်မပြေနိုင်သေးသဖြင့် ချိန်ရှယ်ထားသော မြားကို တအားကုန် လှုတ်လိုက်လေရာ၊ မေတ္တာ၏ တန်ခိုးကြောင့် မြားအရှိန် ရှေ့မတိုးပဲ ပစ်သူ့ အထံ မြားပြန်၍ ခလေသော်၊ ဥတေနမင်း သတိရ၍ မိဖုရားခြေရင်း၌ ထိုင်ကာ သည်းခံဖို့ရန် တောင်းပန်ရှာလေသည်။

မာဂဏ္ဍီမှာ သာမာဝတီ၏ အပေါ်၌ ကိုယ့်ထက်သာ၍ မနာလိုဝတ္တိမှတ်ချက် သော ဣဿာစိတ်၊ ပရိယာယ်ဉာဏ် ဆင်ရသော မာယာစိတ်၊ သေစေလိုသော ဒေါသစိတ်များ ဖြစ်၏။ ဥတေနမင်း၌ မြေကို မြင်ရသည်ကစ၍ ဒေါသစိတ်မှန်ကာ မြားပြန်လာသောအခါကျမှ လွန်စွာ ကြောက်ရွံ့သော ဒေါသ ဒေါမနသစိတ်များ ဖြစ်ရပြန်သည်။ မောင်းမ အများနှင့်တကွ သာမာဝတီ ထိပ်ထားကား ရန်သူ့ အပေါ်၌ပင် မေတ္တာစိတ်ထားနိုင်ပေသည်။

နည်းယူဖွယ် ယခုကာလ သူတော်ကောင်း အမြင့်တန်းကို မှန်းထားရင်း ရှိသူများလည်း သာမာဝတီ ထိပ်ထား၏ ထုံးကို နှလုံးသွင်း လျက် မိမိအပေါ်မှာ မတော်မတရား ဣဿာ မစ္ဆရိယများသူကိုပင် အတုံ့ပြန်၍ ရန်မမှုမိစေပဲ မိမိစိတ်ကိုသာ ကောင်းသည်ထက် ကောင်းအောင် ပြုပြင်ကြပါ။ အကျိုးဆောင်ခွင့် ကြုံလာလျှင် မိမိကို မလိုလားသူ၏ အကျိုးကိုပင် စိတ်ပါ လက်ပါ ဆောင်လျက် အဖိုးတန်လှစွာသော မေတ္တာ လက်နက်ကို အချက်ကျကျ သုံးစွဲသင့်ပါသည်။ ထိုသို့ သုံးစွဲနိုင်မှသာလျှင် ပါရမီ ရှင်ဟု ထင်မြင်နိုင်ပါသည်။ [မေတ္တာသည် ရေနှင့်တူ၏။ ဒေါသသည် မီးနှင့်တူ၏။ ရေများလေ မီးငြိမ်းလေ။ ထို့ကြောင့် ဒေါသနည်းအောင် မေတ္တာတိုးပွားဖို့ ကြိုးစားသင့်ကြပါသည်။]

က ရု ဏာ အ ကြောင်း

ဆင်းရဲသော “ဒုက္ခိတ သတ္တဝါ” များကို မြင်ရ ကြားရသောအခါ ဖြစ်ပေါ်လာသော သနားကြင်နာမှုကို “ကရုဏာ” ဟု ခေါ်သည်။ ထို့ကြောင့် “သနား ကရုဏာ” ဟု ဆိုခဲ့သည်။ ထိုသို့ ကရုဏာအစစ် ဖြစ်သောအခါ ထို ဒုက္ခိတ သတ္တဝါကို ကယ်ဆယ်လို၏။ သူ၏ ဆင်းရဲမှုကို သက်သာနိုင်သမျှ သက်သာအောင်စောင့်ရှောက်လို၏။ ကူညီထောက်ပံ့လို၏။ ထိုသို့ မကူညီနိုင်လျှင် များစွာ စိတ်ထိခိုက်၏။ ရင်ထဲမှာ ပူလောင်သလို ဖြစ်၏။ ဤသို့ စိတ်ကို ထိခိုက်ခြင်းကား ကရုဏာအစစ် မဟုတ်ပါ။ ကရုဏာ အရင်းခံ၍ သူတော်ကောင်း သန္တာန်မှာ ဖြစ်တတ်သော ဒေါမနဿ အကုသိုလ်ကလေးမျှသာ ဖြစ်သည်။ ဤ အကုသိုလ်ကလေးကား ယုတ်မာ ဆိုးရွားလှသည် မဟုတ်ပါ။ ဒုက္ခိတ သတ္တဝါကို မြင်လျှင် သူတော်စင်တို့ သန္တာန်၌ ဖြစ်လေ့ရှိသော သဘောထုံးစံ ပင်တည်း။

ကရုဏာအတု တခါတရံ မိမိနှင့် ဆက်ဆိုင်သူများ ဆင်းရဲသည်ကို မြင်ရ ကြားရ၍ ကရုဏာအစစ်သဖွယ် ကယ်ဆယ်ချင်သော သဘော များ ဖြစ်၏။ ထိုအခါ ကရုဏာ အစစ် လိုလိုနှင့် သောက ဖြစ်တတ်လေသည်။ ကရုဏာ အစစ်သည် သနားကြင်နာသော်လည်း စိတ်ကို မပူပန်စေတတ်။ ကရုဏာ အတုကား ပူပူပန်ပန် ရှိလေသည်။

ပုဂ္ဂိုလ်ထူးများ၏ စိတ်ထား သူတော်ကောင်း အပေါ်ခံသူ ယခု လူတို့တွင် တကယ် သနားစရာ ဒုက္ခိတ သတ္တဝါကို မြင်မှသာ ကရုဏာ ဖြစ်နိုင်ကြ၍၊ တကယ် ချစ်စရာ ဆွေမျိုး ဉာတိ စသူတို့ အပေါ်၌သာ မေတ္တာ ဖြစ်နိုင်ကြ၏။ အထက်တန်း ပါရမီကို ဖြည့်တော်မူကြသော အလောင်း အလျာနှင့် ပါရမီရင့်ပြီး သူတော်ကောင်းကြီးတို့ကား (မိမိ၏ သား သမီး ကလေးများ ဆင်းရဲနေသောအခါ မိဘတို့၌ ပြင်းပြစွာ ကရုဏာ ဖြစ်သကဲ့သို့) သတ္တဝါ ဟူသမျှတို့ အပေါ်တွင် မတော်တဆ ကျရောက်ရမည့် အပါယ်ဘေး၊ ဝဋ်ဆင်းရဲဘေးတို့ကို မျှော်တွေးတော်မူကာ ကရုဏာ သက်တော်မူကြသည်။ (ချစ်စရာမကောင်းသော သားကလေးကိုပင် မိခင်၏မေတ္တာက အလျော့မပေးပဲ လေးလေးပင်ပင် ချစ်ခင်သကဲ့သို့) သတ္တဝါ အားလုံးကိုလည်း သိမ်းကျုံး၍ ချစ်ခင်သော မေတ္တာစွမ်းဖြင့် လွန်စွာ ချစ်ကြည်တော်မူကြပေသည်။

ထိုကဲ့သို့ ဖြူစင် မြင့်မြတ်သော မေတ္တာ ကရုဏာ ဓာတ်ခံသည် ပါရမီတော် ဖြည့်စဉ်ကပင် ကိုယ်တော်သန္တာန်၌ အနှစ် တည်ကာ အမြုတေအလား ကြီးမား ခိုင်ခံ့စွာ ပါလာခြင်းကြောင့် ဘုရား ဖြစ်တော် မူ ခါနီး ၌ အကြီးအကျယ် နှောင့်ယှက် လာသော မာရ်နတ် အပေါ် ဝယ် မပြယ်သော မောတ္တဖြင့် ရှုစားတော်မူနိုင်သည့်ပြင် အသက်ကို ရန်ရှာနေသော ရှင်ဒေဝဒတ် အပေါ် မှာပင် ကရုဏာ သက်တော်မူနိုင်ပေသည်။ ထို့ကြောင့် ယခုအခါ သူတော်စင် ဖြစ်လိုသူတိုင်း အလောင်းတော်၏ စိတ်ထားပုံကို အတုယူကာ “ သူတော်မှ ငါကောင်းမည် ” ဟု သဘောမထားကြပဲ “ သူတော် တော်၊ မတော် တော်၊ ငါတော်မည် ” ဟု အဓိဋ္ဌာန်ပြုလျက် မည်သူ့အပေါ် ဖြစ်ဖြစ် မေတ္တာစစ်၊ ကရုဏာစစ် ဖြစ်အောင် သတိထားနိုင်ကြပါစေသတည်း။

မုဒိတာ အကြောင်း

ပြည့်စုံကြွယ်ဝ ချမ်းသာကြသူများကို မြင်ရ ကြားရသောအခါ ဝမ်းမြောက် ခြင်း သဘောတရားသည် မုဒိတာတည်း။ ထို့ကြောင့် “ဝမ်းသာ-မုဒိ” ဟု ဆိုခဲ့ပေသည်။ ချဲ့ဦးအံ့ - ဥစ္စာစည်းစိမ် ဂုဏ်သိန်ဘက်က ဖြစ်စေ၊ အမျိုးအဆွေ၊

အဆင်း၊ ကျန်းမာခြင်း၊ ပညာတတ်ခြင်း စသည်တို့တွင် တမျိုးမျိုးဘက်က ဖြစ်စေ သမ္ပတ္တိဆိုက်နေသူကို မြင်ရ ကြားရသောအခါ အဘိဇ္ဈာ ဣဿာ အားကြီးသူတို့၌ မတရားလိုချင်မှု၊ မနာလိုမှု၊ မစားရတဲ့အမဲ သဲနှင့်ပက်လိုမှု စသော အယုတ်တမာ တရားတွေ ဖြစ်တတ်သော်လည်း စိတ်ထား ဖြူလွင် သူတော်စင်တို့၌ကား “တော်ပါပေတယ်၊ တော်ပါပေတယ်၊ သာဓု...သာဓု၊ ရှေးကောင်းမှုကြောင့် ယခုလို ချမ်းသာတာပဲ” ဟု မုဒိတာအစစ် ဖြစ်နိုင်ကြ ပေသည်။

မုဒိတာအတု တရံတခါ၌ကား မိမိနှင့် စပ်သူတို့ သမ္ပတ္တိ ဆိုက်နေသည်ကို မြင်ရ၍ ဝမ်းသာအားရ ဖြစ်တတ်ကြသည်။ ထိုအဖြစ်ကား မုဒိတာနှင့် ဆင်တူရိုးမှား တဏှာလောဘ မကင်းသော နှစ်သက်ခြင်း ပီတိ သောမနဿ များတည်း။ နှစ်သက်ရုံတွင်မက အလွန်အမင်း အားရလှ၍ မျက်ရည်ပင် ကျလာတတ်ပါသေးသည်။ ဤကဲ့သို့ ဖြစ်ခြင်းကို “မုဒိတာအတု” ဟု မှတ်ပါ။ သို့သော် ထိုသို့ ဖြစ်တိုင်းလည်း မုဒိတာအစစ် မဟုတ် ဟု မဆိုလို။ အခါများစွာပင် မုဒိတာအစစ်လည်း ဖြစ်ပါပေလိမ့်မည်။

ဥပေက္ခာ အကြောင်း

သတ္တဝါတို့ အပေါ်၌ လျစ်လျူရှုခြင်း သဘောသည် ဥပေက္ခာတည်း။ ထို့ကြောင့် “ရှုသည်လျစ်လျူ၊ ပေက္ခာပြုလော” ဟု ဆိုခဲ့သည်။ (ဤ ဥပေက္ခာကို အဘိဓမ္မာ ကျမ်းများ၌ “တတြမဇ္ဈတ္တတာ စေတသိက်” ဟု ခေါ်သည်။) လျစ်လျူရှု-ဟူသည် မေတ္တာကဲ့သို့ ချစ်လည်းမချစ်၊ ကရုဏာကဲ့သို့ သနားလည်း မသနား၊ မုဒိတာကဲ့သို့ ဝမ်းလည်းမမြောက်၊ ဒေါသကဲ့သို့ မုန်းလည်းမမုန်းပဲ “မကောင်းလဲသူ့ ကံ...ကောင်းလဲသူ့ ကံ” ဟု ကမ္မဿကာ ချထားခြင်းတည်း။ [“ကမ္မ=မိမိ ပြုအပ်သောကံသာ + သက=မိမိ ဥစ္စာဖြစ်သည် ” ဟု သဘော ထားခြင်း။]

ယခုကာလ၌ ပြောဆို ဆုံးမ၍ မရသော တပည့် သား သမီး များကို “လျစ်လျူရှုထားသည်” ဟု ပြောကြ၏။ ထိုသို့ လျစ်လျူရှုခြင်းကား တပည့် (သို့မဟုတ် သား သမီး) ကို စိတ်၌ ထည့်၍ မစဉ်းစားတော့ပဲ ကောင်းသည်

ဖြစ်စေ၊ ဆိုးသည်ဖြစ်စေ နေချင်သလို နေပေစေဟု ပစ်စလက်ခတ် ထားခြင်း တည်း။ ထို ပစ်စလက်ခတ် ထားခြင်းသည် ဤနေရာ၌ ပြုနေသော ဥပေက္ခာမျိုး မဟုတ်။ ဤဥပေက္ခာ၏ လျစ်လျူရှုခြင်းကား စိတ်ထဲမှာထည့်၍ စဉ်းစားပါသေး သည်။ သို့ရာတွင် အမုန်းဘက်သို့လည်းမရောက်စေ၊ အချစ်ဘက်သို့လည်းမရောက် စေပဲ အလယ် အလတ် စိတ်ထား၍ ရှုစားနိုင်သော သဘောတည်း။ ဤ ဥပေက္ခာ သည် သာမန် လူတို့၌ ဖြစ်နိုင်ပါ၏။ စျားနီရအောင် ရှုသော ဥပေက္ခာကား မေတ္တာ၊ ကရုဏာ၊ မုဒိတာ တပါးပါးဖြင့် တရားပေါက်ပြီးသည့်သာ တိုးတက် အားထုတ်မှ ဖြစ်နိုင်ပါသည်။

ဗြဟ္မစိုရ် တရား ၄-ပါး

ဤ ပြခဲ့သော မေတ္တာ ကရုဏာ မုဒိတာ ဥပေက္ခာ ၄-ပါးကို ပါဠိလို “ဗြဟ္မစိုဟာရ”၊ မြန်မာလို “ဗြဟ္မစိုရ်” တရား ၄-ပါး ဟု ခေါ်သည်။ [ဗြဟ္မ=မြတ်သော+စိုဟာရ=နေခြင်း။] “သတ္တဝါတို့အပေါ်၌ မေတ္တာပွား၍ ဖြစ်စေ၊ ကရုဏာ မုဒိတာ ဥပေက္ခာတို့တွင် တပါးပါးပွား၍ဖြစ်စေ နေခြင်းသည် မြင့်မြတ်သောနေခြင်း ဖြစ်သည်” ဟု ဆိုလိုသည်။ ထိုကဲ့သို့ ပွားများ၍ နေထိုင် ခြင်းသည် ဒေါသစိတ် အဘိဇ္ဈာ ဣဿာစိတ်တို့ဖြင့် နေခြင်းကဲ့သို့ ခြောက်ခြောက် သွေ့သွေ့ မဟုတ်ပဲ စိုစိုပြည်ပြည် ရှိနေသောကြောင့် “ဗြဟ္မစို” ဟု ခေါ်ဟန် တူသည်။ [အချို့က “ဗြဟ္မစရိယ” ဟူသော ပါဠိကို “ဗြဟ္မစိုရ်” ဟု မြန်မာပြန်ထားကြောင်း ပြောကြ၏။]

မေတ္တာပွား မေတ္တာစိတ်ကို မိမိသန္တာန်၌ အထပ်ထပ် ဖြစ်စေနိုင်လျှင် မိမိမှာ မေတ္တာစိတ်တွေ တိုးပွားများပြားနေ၏။ ဤသို့ မေတ္တာစိတ်တွေ တိုးစေ၊ ပွားစေ၊ များလာစေခြင်းကို “မေတ္တာပွားသည်” ဟု ခေါ်၏။ “ပွားစေ” ၌ စေ ကို ဖြုတ်၍ “မေတ္တာပွား” ဟု ခေါ်ကြသည်—ဟူလို။

မေတ္တာပို့ တစုံတယောက်ကို ရည်မှန်း၍ “ချမ်းသာပါစေ” ဟု အာရုံပြု နေသောအခါ မိမိ၏ မေတ္တာသည် ထိုသူနှင့် ဆက်သွယ်လျက် ရှိ၏။ ထိုအခါ မိမိ၏ မေတ္တာကို ထိုသူ့ အထံသို့ ရောက်အောင် ပို့နေသကဲ့သို့ ဖြစ်သောကြောင့် မေတ္တာပွားစေခြင်းကိုပင် “မေတ္တာပို့သည်” ဟု ယခုကာလ သုံးစွဲကြသည်။

အများ သုံးနေသော မေတ္တာပို့နည်း

ပါဠိ - “ သဗ္ဗေ သတ္တာ အဝေရာဟောန္တု*၊ အဗျာပဇ္ဇာဟောန္တု*၊ အနိဿာဟောန္တု*၊ သုခိ အတ္တာနံ ပရိဟရန္တု”*။

- မြန်မာ - “ ၁- သတ္တဝါအားလုံး ဘေးရန်ကင်းကြပါစေ။
- ၂- ဒေါမနုဿကင်းကွာ စိတ်ချမ်းသာကြပါစေ။
- ၃- ဒုက္ခကင်းကွာ ကိုယ်ချမ်းသာကြပါစေ။
- ၄- ချမ်းသာခြင်း ရှိ၍ မိမိကိုယ်ကို အသက် ရှည်အောင် ဆောင်ရွက်နိုင်ကြပါစေ ”။

အမှန်မေတ္တာပို့နည်း သတ္တဝါအများကို ဖြစ်စေ၊ တယောက်ယောက်ကို ဖြစ်စေ ရည်စူး၍ ထိုသူ၏ စီးပွားချမ်းသာကို လိုလားမှသာ ထိုသူ၏ အထံသို့ မေတ္တာပို့ရာ ရောက်၏။ တွေးချင်ရာတွေး၊ ကြံချင်ရာကြံပြီးလျှင် မိမိ နှုတ်ဘက် ရနေသော “ အဝေရာ ဟောန္တု ” စသည်ကို ရွတ်ဆိုနေသော်လည်း အမှန် မေတ္တာပို့ရာ မရောက်။ ထို့ကြောင့် မိမိ နားလည်သော (ဆိုလိုရင်း အဓိပ္ပာယ် မိမိ၏စိတ်မှာ ပေါ်မလာသော) ပါဠိဖြင့် “ အဝေရာ ဟောန္တု ” စသည် ဆို၍ ပို့ခြင်းထက် မြန်မာလို ပို့ခြင်းကသာ လိုရင်းကျဖွယ် ရှိသည်။ ထို့ကြောင့် မိမိ မေတ္တာပို့လိုသူ၏ နာမည် သွင်းပြီးလျှင်-

“ ငါ၏ မိခင် သည်...ဘေးရန်ကင်းကွာ၊ စိတ်ချမ်းသာ၍၊ ကိုယ်ပါ ခံ့ကျန်း၊ လွန်ရှင်လန်းလျက်၊ ချမ်းမြေ့သာချို၊ မိမိကိုယ်လျှင်၊ အသက်ရှည်အောင်၊ ရွက်ဆောင်နိုင်ပါစေ ” ဟု....

စိတ်ပါလက်ပါ ရွတ်ဆို၍ ပို့သင့်သည်။ ဖခင်ကို ပို့ရာ၌ “ ငါ၏ ဖခင်သည် ”၊ ဆရာကို ပို့ရာ၌ “ ငါ၏ဆရာသည် ” ဟု ပြောင်းလဲ၍ ဆိုပါ။ သတ္တဝါအားလုံးကို သိမ်းကျုံး၍ ပို့ရာ၌ “ သတ္တဝါ ဟူသမျှ ” ဟု ဆိုပါ။ ဤနည်းကား ပါဠိအတိုင်း တိုက်ရိုက် မြန်မာပြန်ခြင်းတည်း။ ဤပို့နည်းကို ရှည်သေးသည်ဟု ထင်လျှင်လည်း “ ငါ၏ မိခင်သည် ဘေးရန်ကင်းကွာ ကျန်းမာ ချမ်းသာပါစေ ” “ ငါ၏ ဘခင်သည် ဘေးရန်ကင်းကွာ ကျန်းမာ ချမ်းသာပါစေ ” “ ငါ၏ဆရာသမား တို့သည်....ငါ၏ဆွေမျိုးတို့သည် ” စသည်ဖြင့် ဆို၍ စိတ်ဝင်စားစွာဖြင့် ပို့ကြပါလေ။

က ရု ဏာ ပို့ နည်း

က ရု ဏာ ၏ သဘောကား ဆင်းရဲနေသူကို မြင်ရ ကြားရသောအခါ ထိုဒုက္ခမှ လွတ်စေလိုခြင်း၊ ကယ်ဆယ်လိုခြင်း သဘော ဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် ကရုဏာပို့ရာ၌ ပါဠိလို “ဒုက္ခာ မုစ္ဆန္တု”၊ မြန်မာလို “ယခုရောက်ရှိနေသော ဒုက္ခမှ လွတ်မြောက်ကြပါစေ” ဟု ပို့ရသည်။ ဆင်းရဲဒုက္ခမှ လွတ်မြောက်၍ ချမ်းသာသို့ ရောက်စေလိုခြင်းသာ ကရုဏာအစစ် ဖြစ်၏။ “ဆင်းရဲအချိန် တို့ပါစေတော့” ဟူသော သဘောဖြင့် “မြန်မြန် သေပါစေ” ဟု တချို့ ဆုတောင်းခြင်းကား ကရုဏာပို့ရာ မရောက်သည့်ပြင် ဗျာပါဒ ဒုစရိုက်ပင် ဖြစ်သေးသည်။ ဤ ကရုဏာလည်း ဆင်းရဲသူကို စိတ်မှန်း၍ ပို့မှသာ ကရုဏာ အစစ် ဖြစ်သည်။ နှုတ်မှရနေ၍ “ဒုက္ခာ မုစ္ဆန္တု” ဟု ဆိုရုံမျှဖြင့် ကရုဏာ မဖြစ် နိုင်ပါ။

မု ဒိ တာ ပို့ နည်း

“မုဒိတာ” ဟူသည် ချမ်းသာနေသူကို မြင်ရ ကြားရသောအခါ ဝမ်းမြောက် ဝမ်းသာ ဖြစ်ခြင်း၊ ထို ရရှိနေသော စည်းစိမ်ချမ်းသာမှ လက်မလွတ်စေလိုခြင်း တည်း။ ထို့ကြောင့် မုဒိတာ ပို့ရာ၌ ပါဠိလို “ယထာလဒ္ဓသမ္ပတ္တိတော မာဝိ ဂစ္ဆန္တု”၊ မြန်မာလို “ရရှိနေသော စည်းစိမ်မှ လက်မလွတ်ပါစေသတည်း” ဟု ပို့ရသည်။ ဤ မုဒိတာလည်း ချမ်းသာသူကို မြင်ရ ကြားရ၍ ဝမ်းမြောက်စွာပို့မှ မုဒိတာအစစ် ဖြစ်သည်။ နှုတ်လွတ်ရ၍ “ယထာလဒ္ဓသမ္ပတ္တိတော မာဝိဂစ္ဆန္တု” ဆိုရုံမျှဖြင့် မုဒိတာ မဖြစ်ပါ။

ဥ ပေ က္ခာ ပို့ နည်း

ဥပေက္ခာပို့ရာ၌ ပါဠိလို “ကမ္မဿကာ”၊ မြန်မာလို “ကံသာလျှင် ကိုယ်ပိုင် ဥစ္စာ ရှိသည်။ ကောင်းလဲသူကံ၊ ဆိုးလဲသူကံ” ဟု ပို့ရသည်။ ဆိုလိုရင်းကား— ငါက ချမ်းသာအောင် မေတ္တာပို့သော်လဲ သူ့ကံရှိမှ ချမ်းသာမည်။ ငါက သနားသော်လည်း သူ့ကံရှိမှသာ ဒုက္ခက လွတ်မည်။ သူ ချမ်းသာနေသည်ကို ငါက ဝမ်းမြောက်၍ ဤ စည်းစိမ် ချမ်းသာမှ မလွတ်စေလိုသော်လည်း သူ့ကံ

ရှိမှသာ ဤစည်းစိမ်နှင့် ဤအသက် မြဲနိုင်မည်။ သို့ဖြစ်၍ ငါ ကြောင့်ကြစိုက်ဖွယ် မလို 'ကမ္မသကာပဲ' ဟု ဆိုလိုသည်။

အ ချုပ် မှတ် ဖွယ်

ဤ မေတ္တာ စသော ဗြဟ္မာစိုရ်တရား ၄-ပါးသည် တပါးနှင့်တပါး သတ္တဝါတို့အပေါ်ဝယ် အာရုံပြုပုံချင်း မတူကြချေ။ မေတ္တာသည် သတ္တဝါကို ချစ်စရာ အနေအားဖြင့် အာရုံပြု၏။ ကရုဏာက သနားစရာ အနေအားဖြင့် အာရုံပြု၏။ မုဒိတာကား ဝမ်းမြောက်စရာ အနေအားဖြင့် အာရုံပြု၏။ ဥပေက္ခာ မှာ လျစ်လျူရှုစရာ အနေအားဖြင့် အာရုံပြုသည်။ ထို့ကြောင့် သတ္တဝါ အများကိုဖြစ်စေ၊ တယောက်ယောက်ကိုဖြစ်စေ တချိန်တည်း၌ ဗြဟ္မစိုရ် ၄-ပါး လုံးကို အာရုံပြု၍ မဖြစ်နိုင်။ သို့ဖြစ်၍ တကယ် စူးရှအောင် ပို့ရာ၌ မေတ္တာပို့ ဖြစ်လျှင် မေတ္တာသံပါအောင် “အဝေရာဟောန္တု” မှစ၍ “သုခိ အတ္တာနံ ပရိ ဟရန္တု” တိုင်အောင် ၄-မျိုးကို (ပါဠိလိုဖြစ်စေ-မြန်မာလိုဖြစ်စေ) အသုံးပြု ရသည်။

ထို့အတူ ကရုဏာ စသည်ကိုလည်း သူနှင့် ဆိုင်ရာ ပါဠိလို၊ သို့မဟုတ် မြန်မာလို ဆို၍ ပို့ရသည်။ တကယ်စူးရှအောင် ပို့ခြင်း မဟုတ်ပဲ မိမိရနေသည်ကို ရွတ်ဆိုနေခြင်း ဖြစ်မူ “သဗ္ဗေ သတ္တာ” က စ၍ “ကမ္မသကာ” တိုင်အောင် ရွတ်သော်လည်း အထူး စိစစ်ဖွယ် မလိုတော့ပါ။ သို့ရာတွင် ယခု အခါ “ဗုဒ္ဓ ဘာသစဝင်” ဆိုသူတို့၏ ဘာသာရေး အလုပ်များ၌ ဝတ်ကျေတန်းကျေ လုပ်သူ တွေသာ များရကား ဘာသာရေး လေးစားသော နောင်လာနောက်သားတို့က စံနစ်တကျ ဖြစ်အောင် ပြုပြင်ထိုက်ကြပေသည်။

ဝိ ရ တိ ၃-ပါး အ ကြောင်း

သမ္မာဝါစာ၊ သမ္မာကမ္မန္တ၊ သမ္မာအာဇီဝ

ဤ ဝိရတိ စေတသိက် ၃-ပါးကို လေ့လာရာ၌ ရှေးဦးစွာ ဒုစရိုက် ၁၀-ပါး ကို နားလည်ပြီး ဖြစ်ရမည်။ [ဤကျမ်း၌ကား ဒုစရိုက်များကို မပြုတော့။]

ထိုဒုစရိုက်များကို အသက်မွေး ဝမ်းကျောင်းနှင့် ဆိုင် မဆိုင် ၂-မျိုး ခွဲရာ၏။ ထို့တွင် သူ့ အသက်ကိုသတ်ရာ၌ သေသူ၏ဥစ္စာကိုလိုချင်၍ ဖြစ်စေ၊ သူတပါးက ငွေဖြင့်ခိုင်း၍ ဖြစ်စေ၊ မှုဆိုးတံငါ အလုပ်ဖြင့် အသက်မွေးနေ၍ဖြစ်စေ သတ်ဖြတ်ခြင်းသည် အသက်မွေး ဝမ်းကျောင်းနှင့် သက်ဆိုင်သော ကာယဒုစရိုက်တည်း။ တစုံတခု ပစ္စည်းကို မမျှော်လင့်ပဲ သက်သက်မှန်း၍ သတ်ခြင်းသည် အသက်မွေး ဝမ်းကျောင်းနှင့် မဆိုင်သော ကာယဒုစရိုက်တည်း။ အခြား ဒုစရိုက်တို့၌လည်း ရထိုက်သလို ခွဲခြားရာ၏။

ပစ္စည်းရမှုအတွက် မုသား သက်သေလိုက်ခြင်း၊ မတရား ရှေ့နေ လိုက်ခြင်း၊ ကွက်စိပ်ဆရာ လုပ်၍ မမှန်သော ဒဏ္ဍာရီ ဇာတ် ဝတ္ထု ပြောဆိုခြင်းသည် အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းနှင့် သက်ဆိုင်သော ဝစီဒုစရိုက်တည်း။ ပစ္စည်း တစုံတရာကို မမျှော်လင့်ပဲ သက်သက် မုသားပြောခြင်း၊ ရန်တိုက်ခြင်း၊ ကြမ်းကြမ်း တမ်းတမ်း ပြောခြင်း၊ မမှန်သော ဒဏ္ဍာရီ ဇာတ် ဝတ္ထု ပြောခြင်းများသည် အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းနှင့် မသက်ဆိုင်သော ဝစီဒုစရိုက်တည်း။

ဝိရတိ ထို ကာယ ဒုစရိုက်၊ ဝစီ ဒုစရိုက် အမှုတို့မှ ရှောင်ကြဉ်ခြင်း သဘောသည် ဝိရတိမည်၏။ မုသားစကားပြောခွင့် (ဝစီဒုစရိုက် ဖြစ်ခွင့်) ကြုံလာသောအခါ “မပြောတော့ပါဘူး” ဟု ရှောင်ကြဉ်ရာ၌ ထို အခွင့်ကြုံလာသော မုသားစကားသည် အသက်မွေး ဝမ်းကျောင်းနှင့် မစပ်ဆိုင်လျှင် သမ္မာဝါစာ ဝိရတိ ဖြစ်၍ အသက်မွေး ဝမ်းကျောင်းနှင့် စပ်ဆိုင်လျှင် သမ္မာအာဇီဝ ဝိရတိ ဖြစ်၏။ သူ၏ အသက်ကို သတ်ခွင့် (ကာယဒုစရိုက် ပြုခွင့်) ကြုံလာသောအခါ “မသတ်ပါဘူးလေ” ဟု ရှောင်ကြဉ်ရာ၌ ထိုအခွင့် ကြုံလာသော ပါဏာတိပါတမှုက အသက်မွေး ဝမ်းကျောင်းနှင့် မဆိုင်လျှင် သမ္မာကမ္မန္တ ဝိရတိ ဖြစ်၏။ အသက်မွေး ဝမ်းကျောင်းနှင့် ဆိုင်လျှင် သမ္မာအာဇီဝ ဝိရတိ ဖြစ်၏။

ဝိရတိ မဟုတ်သော အရာ ရှောင်ကြဉ်မှု မပါ၊ ရှောင်ကြဉ်စရာ မရှိပဲ ကောင်းသော စကားကို ပြောဆိုရာအခါနှင့် “ပါဏာတိပါတာ ဝေရမဏိ သိက္ခာပဒံ သမာဒိယာမိ” စသည်ဖြင့် သီလဆောက်တည်ရာ အခါတို့၌ သမ္မာဝါစာ (ကောင်းသော စကား) ဟု ဆိုနိုင်ပါ၏။ ကုသိုလ်စေတနာတွေ ဖြစ်၏။ ရှောင်ကြဉ်စရာ မပါပဲ အပြစ်မရှိသော အလုပ်အကိုင်ကို

ပြုနေရာအခါ၊ ဒါနပြုနေရာအခါ၊ ဘုရားဖူး တရားနာစသောအခါတို့၌ သမ္မာကမ္မန္တ (ကောင်းသောအလုပ်) ဟု ဆိုနိုင်ပါ၏။ ကုသိုလ် စေတနာတွေ ဖြစ်၏။ ရှောင်ကြဉ်စရာ မပါပဲ မိရိုးဖလာ ကောင်းရောင်း ကောင်းဝယ် ကုန်သွယ် လယ်လုပ်ခြင်း စသော အမှုများဖြင့် အသက်မွေးရာ၌ သမ္မာအာဇီဝ (ကောင်းသော အသက်မွေးမှု) ဟု ဆိုနိုင်၏။ သို့သော် ရှောင်ကြဉ်မှု သဘော မပါသောကြောင့် ထို သမ္မာဝါစာ စသည်တို့ကို ဝိရတိ စေတသိက် ဟု မမှတ်ရ။ ရိုးရိုး ကုသိုလ် စေတနာများသာ ဖြစ်သည် ဟု မှတ်ပါ။

သမာဒါန၊ သမ္ပတ္တိနှင့်၊ သမုစ္ဆေဒ တဇီ၊
သုံးမျိုးစီ၊ နာမည် ထပ်၍ဖြာ။

သမ္မာဝါစာ သမ္မာကမ္မန္တ သမ္မာအာဇီဝဟု ၃-မျိုးပြားသော ထိုဝိရတိသည် တမျိုးတမျိုးလျှင် သမာဒါနဝိရတိ၊ သမ္ပတ္တိဝိရတိ၊ သမုစ္ဆေဒဝိရတိဟု ၃-မျိုးစီ ပြား၏။ ထို ၃-မျိုးတွင် သီလ ဆောက်တည်သော အားဖြင့် ဒုစရိုက်အမှုမှ ရှောင်ကြဉ်ခြင်းသည် သမာဒါန ဝိရတိ တည်း။ သတ်ဖို့ နွားတကောင် ရောက်နေရာ မသတ်တော့ပါဘူးဟု ကြံပြီးလျှင် “ ပါဏာတိပါတာ ဝေရမဏိ သိက္ခာပဒံ သမာဒိယာမိ” ဟု ဆောက်တည်လျှင် ဆောက်တည်နေတုန်းမှာလည်း သမာဒါနဝိရတိ ဖြစ်နိုင်သည်။

ရှေးတုန်းက ဥပါသကာ တယောက်သည် မထေရ်တပါးအထံ သီလခံယူ ပြီးနောက် ပျောက်သော နွားကိုရှာစဉ် တောင်ပေါ်သို့အရောက်တွင် စပါးကြီး မြွေက ခြေကိုပတ်သောကြောင့် ဓါးဖြင့် ခုတ်မည်ဟု ကြံပြီးမှ သီလကိုသတိရ၍ မသတ်ပဲ ရှောင်လေသည်။ သီလတန်ခိုးကြောင့် မြွေကြီးကလည်း လှုတ်သွားလေ၏။ ဤဝတ္ထု၌ သီလဆောက်တည်ထားသဖြင့် မသတ်ပဲ ရှောင်ကြဉ်သောကြောင့် သမာဒါနဝိရတိဖြစ်၏။ ဤသို့လျှင် သီလဆောက်တည်နေတုန်းမှာ ဖြစ်စေ၊ ဆောက်တည်ပြီးနောက် ဖြစ်စေ ရှောင်ဖွယ် ဒုစရိုက်မှ ရှောင်ကြဉ်လျှင် သမာဒါနဝိရတိ ဖြစ်သည်။ [သမာဒါန=သီလဆောက်တည်ထားခြင်း+ဝိရတိ=မကောင်းမှုမှ ရှောင်ခြင်း။]

သီလဆောက်တည် မထားပဲ ရုတ်တရက် တွေ့ကြုံလာသောအခါ ရှောင်ကြဉ်မှုသည် သမ္ပတ္တိဝိရတိ မည်၏။ သီဟိုဠ်ကျွန်း၌ “စက္ကန” ဥပါသကာသည်

ငယ်ရွယ်စဉ်အခါက မကျန်းမာသော မိခင်မှာ လတ်ဆတ်သော ယုန်သား ဓာတ်စာ ကျသောကြောင့် တောထဲသို့ ယုန်ရှာထွက်လေသော် ကောက်နု ကလေးတွေ စားမည် လာသော ယုန်ငယ်ကို ဖမ်းမိ၍ သတ်တော့မည် ကြံပြီးမှ သနားသဖြင့် မသတ်ပဲ ရှောင်ကြဉ်၍ ယုန်ငယ်ကို လွတ်လိုက်လေသည်။ အိမ်ပြန် ရောက်သောအခါ မိခင်အား ဖြစ်ပျက်ပုံအကြောင်းစုံကို ပြောပြ၍ “ကျွန်ုပ်သည် နားလည်သော အရွယ်မှစ၍ သူ၏အသက်ကို သေစေလိုသော စေတနာဖြင့် မသတ်ခဲ့ဘူးပါ” ဟု သစ္စာစကားပြောလေရာ၊ သူ၏သစ္စာအစွမ်းကြောင့် မိခင် ၏ ရောဂါလည်း ပျောက်ကင်းလေသည်။ ဤဝတ္ထု၌ သီလ မဆောက်တည်ပဲ ရုတ်တရက် တွေ့၍ ရှောင်ကြဉ်သောကြောင့် သမ္ပတ္တဝိရတိ ဖြစ်သည်။ [သမ္ပတ္တ = တိုက်ဆိုင်လာသော (ရုတ်တရက် တွေ့ကြုံလာသော) မကောင်းမှု ဒုစရိုက်မှ + ဝိရတိ=ရှောင်ကြဉ်ခြင်း။]

မဂ်ကို ရသောအခါ ကိလေသာဓာတ် လုံးဝ ကင်းပြတ်အောင် ရှောင်ကြဉ် သောကြောင့် မဂ်စိတ်၌ ပါသော ဝိရတိသည် သမုစ္ဆေဒ ဝိရတိ မည်၏။ [သမုစ္ဆေဒ=ကိလေသာ အနုသယဓာတ်တို့ကို အကြွင်းမရှိအောင် ဖြတ်လျက် + ဝိရတိ=ရှောင်ကြဉ်မှု။] ဤသို့လျှင် သမ္မာဝါစာ စသော မူလ ဝိရတိစေတသိက် ၃-မျိုး၌ တမျိုးတမျိုးလျှင် သမာဒါနဝိရတိ စသည်ဖြင့် ၃-မျိုး ကွဲပြား နိုင်ကြ ပေသည်။

နိဂုံး

ဤမျှလောက်သော စကားအစဉ်ဖြင့် ကိုယ်ကျင့်အတွက် လူများ သိဖွယ်ရာ စိတ်ကို ကောင်းအောင် ခြယ်လှယ်သော စေတသိက် များ ပြီးဆုံးပါပြီ။ ယခုအခါ မိမိ၏စိတ်ကို ကောင်းအောင် ခြယ်လှယ်သော စေတသိက်များနှင့် (ဒုတိယအခန်း၌ ပြခဲ့သော) မကောင်းအောင် ခြယ်လှယ်တတ်သော စေတသိက် များကို နားလည်ကြပါပြီ။ ထိုသို့ နားလည်ပြီးနောက် “ အကောင်း မကောင်း ၂-ဘက်တွင် မည်သည့်ဘက်က အဖြစ်များပါလိမ့်မည်နည်း ” ဟု စဉ်းစား သင့်၏။

အကောင်း စေတသိက်များကိုပြရာဝယ် “အကောင်းအစစ် မဟုတ်ပဲ သဒ္ဓါ အတု၊ သတိအတု၊ ဟိရိဩတ္တပ္ပအတု” စသည်ဖြင့် အတုတွေ ပါဝင်နေသည်။ မကောင်း စေတသိက်များကို ပြရာ၌ကား မကောင်းသက်သက် အကောင်း မရောယှက်ခဲ့ချေ။ ဤမျှလောက် ခွဲခြားရုံမျှဖြင့် “အကောင်းသက်သက် အဖြစ် နည်း၍ အကောင်း-မကောင်း သောင်းပြောင်းနှင့် မကောင်းသက်သက်တွေ ကသာ ငါတို့သန္တာန်၌ အဖြစ်များနေပါကား” ဟု စဉ်းစားမိလောက်ပြီ။

ထိုသို့ မကောင်းတရားတွေ ဗရပေ ဖြစ်နေသောကြောင့်သာ သံသရာမှာ ကြာခဲ့ကြရသည်။ ယခုလောက် တတ်သိ နားလည်သော ဘဝမှာပင် မကောင်း တရားတွေ အဖြစ်များစေဦးမည်ဆိုက နိဗ္ဗာန်ရလို့ကြောင်း အာပေါက်အောင် ဆုတောင်းနေသော်လည်း အကောင်းဆုံးနိဗ္ဗာန်နှင့် ဧကန် ဝေးကြဦးမည်သာ။ သို့ဖြစ်၍ သူတော်ကောင်း စာရင်းတွင် ပါဝင်လို့၊ နိဗ္ဗာန်ကို အမြန် ရလို့သတိုင်း သူတပါး အထင်ကြီးရုံကောင်းသော သူတော်ကောင်းမျိုးထက် မိမိကိုယ်ကို မိမိအထင်ကြီးသော သူတော်ကောင်းအဖြစ်မျိုးကိုသာ နှစ်နှစ်ကာကာ အလိုရှိ ကြပါကုန်။ ငါ၏အတွက်ကား ပရိယာယ်သဘော မာယာသာဠေယျမနှောသော စင်းလုံးချော စိတ်ကောင်းစိတ်ထက်သာ ဘဝတိုင်း ဖြစ်ရလို့၏။ ငါ၏ အဆက် အသွယ် ကြီးကြီးငယ်ငယ်များလည်း တကယ်စင်စစ် သူတော်ကောင်းဖြစ်အောင် ထူထောင်နိုင်ကြပါစေသောစ။

စိတ်ကောင်းဖြစ်မှု၊ ခြယ်လှယ်ပြုသည့်၊ ယခု ညွှန်ကြား၊ စေတသိက်များကို၊ ခွဲခြမ်းစုပေါင်း၊ စိတ်စက်ကောင်းဖြင့်၊ နှစ်ထောင်းအားရ၊ ရေး-ပုညကြောင့်၊ ရှုကြည့်ပေါင်း၊ စိတ်ယုတ်ပြောင်း၍၊ စိတ်ကောင်းရစေ၊ ငါ့အနေမျှ၊ မသွေ ဖြောင့်တန်း၊ နိဗ္ဗာန်လှမ်းဖို့၊ စိတ်စမ်းထက်မြက်၊ ဆင့်ဆင့်တက်သား၊ အဆက် အသွယ်၊ ကြီးကြီးငယ်ငယ်လည်း၊ ငါ့နယ်နည်းတူ၊ စိတ်ကောင်းယူသည်၊ နိဗ္ဗာန် ထုတ်ချောက်၊ ရောက်ရန်သောစ။

စိတ်ကို ကောင်းအောင် ခြယ်လှယ်သော
စေတသိက်များ ပြီးပြီ။

